NOVADNIEKS

LAIKRAKSTS • AGLONAS • LĪVĀNU • PREIĻU • RIEBIŅU • VĀRKAVAS • NOVADAM

● OTRDIENA, 2011. GADA 8. FEBRUĀRIS ● Nr. 11 (8090) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,45

ISSN 1407-9321

PREIĻU NOVENĀ BIBLIOTĒKA

Neaizmirstiet abonēt "NOVADNIEKU"!

Lauku ceļu rekonstrukcijai Preiļu novadā atvēlēti 260 000 latu 4. lappusē

Preiļu mūzikas un mākslas skolā optimisma netrūkst 5. lappusē

Pelni — lielisks mēslojums augiem 6. lappusē

Līvānos atklāj zobārstniecības kabinetu

● **Zobārste Viktorija Rubule (no kreisās), Līvānu novada domes priekšsēdētāja vietniece Aija Usāne, SIA «Līvānu slimnīca» valdes priekšsēdētājs Vadims Krimāns un Līvānu novada domes priekšsēdētājs Andris Vaivods jaunatvērtajā zobārstniecības kabinetā.**

3. februārī Līvānu slimnīcas ēkas otrā stāva ambulatorajā daļā durvis vēra jaunais zobārstniecības kabinets, kur pacientus pieņems zobārstes Maija Valaine un Viktorija Rubule, informē Līvānu novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Ginta Kraukle.

Līdz šim zobārsti pacientus pieņēma domes ēkā, kas nebija piemērota šādiem mērķiem. Piemēram, cilvēki ar funkcionāliem kustību traucējumiem pie zobārsta nokļūt nevarēja, jo domes ēkā ar ratiņkrēslu var iekļūt tikai pirmajā stāvā, bet lifta ēkā nav.

Slimnīcas ēkas ambulatorajā daļā ar abu zobārstu un daļēji arī pašvaldības atbalstu tika veikts telpu kosmētiskais remonts. Kā uzsvēra ārste Maija Valaine, šis ir labs sadarbības piemērs, kad pašvaldība deva gan savu pamudinājumu, gan atbalstu un piešķīra telpas slimnīcas ēkā.

Zobārstniecības bloka izveide, pilnveidojot ambulatoro pakalpojumu klāstu, bija sens slimnīcas sapnis, atzina tās vadītājs Vadims Krimāns. Turpat kabinetā ir iespēja veikt mutes dobuma rentgena uzņēmumu, ēkā ir lifts, pa kuru pie zobārsta var nokļūt arī cilvēki ar kustību traucējumiem.

Līvānu novada domes priekšsēdētājs Andris Vaivods atzinīgi novērtēja sadarbību, uzsverot, ka nekad nav atbalstījis situāciju, kad ārsti izklīst pa pilsētu pacientu pieņemšanai pielāgotos dzīvokļos.

Slimnīcas ēkā kā īstā medicīniskās aprūpes centrā iedzīvotājiem pieejams plašs pakalpojumu klāsts: laboratoriskie izmeklējumi, rentgena apskate, te darbojas sirds veselības kabinets, pieņem speciālisti un ģimenes ārsti, ir nodrošināta stacionārā ārstēšana, var pieteikt aprūpi mājās.

L.Rancāne

ZIŅAS

Vidējā maksa janvārī par apkuri Preiļos — Ls 1,19 par kvadrātmetru

Šī gada janvārī AS „Latvijas Gāze" noteiktais dabasgāzes tirdzniecības gala tarifs 5. lietotāju grupai, kurā ietilpst arī SIA „Preiļu saimnieks", bija 211,10 Ls/tūkst.n.m³ (bez PVN). Atbilstoši apstiprinātajam siltumenerģijas tarifam pie šādas dabasgāzes cenas kopējais siltumenerģijas tarifs Preiļos, izņemot siera rūpnīcas dzīvojamo masīvu, bez PVN ir 38,59 Ls/MWh. No 1. janvāra ir mainīta pazeminātā PVN likme apkurei no 10% līdz 12%, līdz ar to kopējais siltumenerģijas tarifs janvārī ar PVN ir 43,22 Ls/MWh, bet siera rūpnīcas mikrorajonā — 41,87 Ls/MWh.

Janvāra norēķinu periods par apkuri ir 28 dienas (no 28.12.2010 līdz 24.01.2011.). Šajā periodā vidējā diennakts gaisa temperatūra bija -3,85°C, kas ir ievērojami mērenāka nekā decembra periodā. Gaisa temperatūrai paaugstinoties, samazinājies apkurei patērētās siltumenerģijas daudzums un līdz ar to arī maksa par apkuri. Apkopotā informācija liecina, ka vidējā maksa par apkurināmās platības 1 m² iedzīvotājiem, kuri siltum- enerģiju saņem no Liepu, Celtnieku un Pils ielu katlumājām, janvārī bija 1,19 Ls ar PVN, bet siera rūpnīcas mikrorajona iedzīvotājiem 1,06 Ls ar PVN, kas ir attiecīgi par 28,6 un 24,8% mazāk nekā iepriekšējā periodā.

Jaunākās AS „Latvijas Gāze" prognozes liecina, ka dabasgāzes cena līdz marta beigām nemainīsies, līdz ar to arī siltumenerģijas tarifs šajā periodā nemainīsies.

No nākamā gada 1. septembra uz iepakojumiem nelietos terminu „piena produktu izstrādājums"

Sākot ar 2012. gada 1. septembri piena produktu nosaukumos uz to iepakojumiem vārdu „izstrādājums" nedrīkstēs lietot kopā ar piena produkta nosaukumu – to paredz Zemkopības ministrijas (ZM) izstrādātie Ministru kabineta (MK) noteikumi nr. 97 „Noteikumi par klasifikācijas, kvalitātes un marķējuma prasībām piena produktiem un saliktiem piena produktiem", ko valdība apstiprināja šī gada 1. februārī.

Līdz šim vārdu „izstrādājums" pievienoja piena produkta nosaukumam, ja tam ražošanas procesā tika pievienoti augu tauki. Saskaņā ar Eiropas Komisijas (EK) ieteikumu ievērot atbilstošu Padomes Regulu (Padomes 2007. gada 22. oktobra Regula (EK) nr. 1234/2007, ar ko izveido lauksaimniecības tirgu kopīgu organizāciju un paredz īpašus noteikumus dažiem lauksaimniecības produktiem (Vienotā TKO regula))par to apzīmējumu aizsardzību, kurus izmanto piena un piena produktu tirdzniecībā, piena produkti ir produkti, kuros nevienu no pievienotajām vielām vai sastāvdaļām neizmanto, lai pilnībā vai daļēji aizvietotu kādu no piena sastāvdaļām, tajā skaitā piena taukus.

Līdz ar to piena produktiem, kuriem ir pievienoti augu tauki, nedrīkst lietot piena produktu nosaukumus. Piemēram, ja krējumā piena tauki tiek aizvietoti ar augu taukiem, kas ir plaši izplatīta prakse, tad, nosaucot to par „krējuma izstrādājumu", tiek pārkāptas prasības par aizsargāto piena produktu apzīmējumu lietošanu, jo šajā nosaukumā ir lietots apzīmējums „krējums".

Regulā noteikti arī piena produktu aizsargājamie nosaukumi, piemēram, krējums, siers, sviests u.c.. Aizsargātos nosaukumus nedrīkst izmantot, nosaucot produktus, kas pēc sastāva neatbilst piena produkta aprakstam. Tādējādi šobrīd produktam, ko sauc, piemēram, par krējuma izstrādājumu, būs jālieto kāds cits nosaukumus, kura sastāvā nedrīkstēs būt vārds „krējums".

Līdz 2012. gada 1. septembrim šiem ražotājiem ir jāievieš jauni to produktu nosaukumi, kuros kāda piena sastāvdaļa tiek aizvietota ar citu sastāvdaļu un, sākot ar šo datumu, uz produkta iepakojuma nedrīkstēs parādīties piena produkta nosaukums, ja tam ir pievienoti augu tauki.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Gada laikā no cietuma atbrīvotas 2315 notiesātas personas

Pērn no Latvijas cietumiem atbrīvotas 2315 ar brīvības atņemšanu notiesātas personas, kas ir par 7,4% vairāk nekā gadu iepriekš, liecina Ieslodzījuma vietu pārvaldes (IeVP) Uzskaites daļas apkopotā statistika. No visām 2010. gadā atbrīvotajām personām, kas bijušas notiesātas ar brīvības atņemšanu, 70,8% izlaistas brīvībā vien pēc piespriestā soda pilnīgas izciešanas, bet 27,7% — nosacīti pirms termiņa. Desmit personas no cietuma atbrīvotas sprieduma izmaiņu dēļ, bet 12 – apžēlotas. Pērn cietumos miruši 19 cilvēki —15 ar brīvības atņemšanu notiesātie un četri, kuri atradās izmeklēšanas cietumos. Par vienu pagājušajā gadā brīvības atņemšanas iestādē notikušu pašnāvības gadījumu, kad naktī uz 2. novembri Rīgas Centrālcietumā pakārās vīrietis, kurš bija apcietināts saistībā ar nepilnus trīs gadus vecas meitenītes izvarošanu. Pārējos gadījumos ieslodzītie un apcietinātie miruši dabīgā nāvē vai narkotiku pārdozēšanas, neārstējamu slimību u.c. iemeslu dēļ. Kopumā ieslodzījuma vietās joprojām saglabājies ļoti liels personu "apgrozījums", proti, pērn brīvības atņemšanas iestādēs vismaz uz laiku pabijuši vairāk nekā 10 000 cilvēku, pagājušonedēļ notikušajā cietumu priekšnieku sanāksmē par 2010. gada darba rezultātiem sacīja IeVP priekšnieka vietnieks Valērijs Sergejevs. Tas secināms arī no IeVP apkopotās statistikas par apcietinātajām un notiesātajām personām izmeklēšanas cietumos. Minētā statistika liecina, ka pagājušajā gadā izmeklēšanas cietumos ievietoti 10 258 cilvēki, bet izmeklēšanas cietumus atstājuši 10 227 cilvēki. Šī gada 1. janvārī Latvijas ieslodzījuma vietās kopumā atradās 6780 personas, kas ir par 3,9% mazāk nekā 2010. gada 1. janvārī, kad cietumos bija ievietotas 7055 personas.

"Al Jazeera" vēsta par pārmērīgu mežu izciršanu Latvijā

Londonā bāzētais Kataras televīzijas "Al Jazeera" angļu valodas ziņu kanāls "Al Jazeera English" veicis apjomīgu izmeklēšanu par mežu izciršanas apmēriem Latvijā, vainojot valsts AS "Latvijas valsts meži" (LVM) pārmērīgā mežu izciršanā. Latvijas mežu izciršana notiek daudz lielākā apjomā nekā to atjaunošana, secināts pētījumā. Telekanāls izmeklēšanas rezultātus demonstrējis reportāžā ar nosaukumu "Latvijas koksnes māns". Kopumā situācija Latvijas mežos raksturota kā dramatiska, apšaubot pamatojumu koksnes iekļaušanai starp atjaunojamiem resursiem. Telekanāls norāda, ka Latvijā pēdējos gados populāras kļuvušas kailcirtes, atstājot cirsmā tikai dažus kokus. No helikoptera uzņemtajos žurnālista kadros redzami dramatiski izcirstas mežu teritorijas, kur nelieli mežu fragmenti mijas ar plašām kailcirtēm. Ornitologs Māris Strazds norāda, ka Latvijas satelītattēlos šīs kailcirtes ir labi redzamas un tās ir atrodamas jebkurā vietā valstī, turklāt lielā izplatībā. Zemkopības ministrijas Meža departamenta direktors Arvīds Ozols skaidro, ka izcirtumu kvotu palielināšana ir pagaidu risinājums, kas galvenokārt orientēts uz darba vietu saglabāšanu mežistrādes jomā. Tomēr "Al Jazeera" norāda, ka pašreizējais mežu izciršanas apjoms nav līdzsvarojams ar jaunu mežu stādīšanu un līdz ar to apdraud darba vietas šajā sfērā. Latvijas premjerministrs Valdis Dombrovskis (V) noraida kritiku par pārmērīgu mežu izciršanu valstij piederošajos mežos, norādot, ka galvenās problēmas pastāv privātajos mežos. Kā šokējošāko LVM mežu izciršanas piemēru telekanāls demonstrē plašu kailcirti dabas liegumā "Ābeļi", kaut arī tā ir aizsargāta gan pēc nacionālajiem, gan Eiropas Savienības (ES) likumiem. Lūgts komentēt, ko ES var darīt šādā situācijā, ES vides aizsardzības komisārs Janešs Potočniks skaidro, ka Brisele var sākotnēji izteikt valstij brīdinājumu, bet vēlāk vērsties tiesā, galu galā piemērojot soda naudu.

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Izdevējs – SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».
Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.
Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv
Tālr. 65307056, mob. tel. 29410288 (redaktorei), 65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana), 65307058, 65307059 (žurnālistiem). Fakss 65307057.
Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.
Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.
Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.
Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

Dzīve ir tāda, kādu mēs paši ar savām domām to veidojam.

M.Aurēlijs

Jau lemj par autobusu biļešu cenu palielināšanu

Līdz ar valsts dotāciju samazinājumu vietējas nozīmes autobusu pasažieru pārvadājumiem, Latvijas reģionos jau tiek lemts par autobusu biļešu cenu palielināšanu, raksta laikraksts «Latvijas Avīze» (LA).

Sarkanā līnija valsts dotācijas samazinājumam vietējas nozīmes autobusu pasažieru pārvadājumiem bija sasniegta jau pērn, tāpēc šajā gadā iecerētais griezums vēl par 20% daudzviet valstī, visticamāk, sagraus visu pārvadājumu sistēmu, LA norādīja plānošanas reģionu pārstāvji.

Jau patlaban Latvijā ir apdzīvotas vietas, kur nevar īstenot Sabiedriskā transporta pakalpojumu likumā noteikto prasību par «maršruta tīkla veidošanu, lai apmierinātu cilvēku pieprasījumu pēc sabiedriskā transporta pakalpojumiem un nodrošinātu maršrutu tīklā iespēju apmeklēt izglītības iestādes, ārstniecības iestādes, darbavietas, valsts un pašvaldību institūcijas to vispārpieņemtajā darba laikā». Pie šāda secinājuma nesen Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) Tehnisko problēmu komitejā nāca plānošanas reģionu pārstāvji. «Lauku maršrutos autobusi kursē galvenokārt divas reizes dienā, bieži vien ne visas nedēļas dienas. Vasarā sabiedriskā transporta maršrutu skaits samazinās par 35 – 40% un daudzi lauku apvidi jau patlaban paliek bez sabiedriskā transporta,» norādīja LPS padomnieks Aino Salmiņš.

LPS veiktie aprēķini liecina – patlaban vietējos lauku maršrutos nodarbinātie pārvadātāji darbojas daudz efektīvāk nekā viņu kolēģi starppilsētu maršrutos. Tā pērn pirmajos deviņos mēnešos vietējās nozīmes maršrutos zaudējumi uz vienu pasažieri bija 0,56 lati, bet starppilsētu maršrutos – 1,031 lati. Tomēr naudas sadalījums aizvien ir par labu starppilsētu pārvadājumu firmām, kas var atļauties arī pirkt jaunus autobusus (par tiem ar biļeti maksā pasažieris un ar dotāciju – valsts). Ceļa posmos aptuveni 100 kilometru rādiusā ap Rīgu starppilsētu autobusi aizvien kursē ar 10 – 20 minūšu lielu intervālu, piepildījums ar pasažieriem ir zems. Daudzviet paralēli kursē gan autobusi, gan vilciens, un valsts abu transporta veidu pārvadātājiem sedz ra- dušos zaudējumus un nodrošina peļņu. Salmiņš: «Ja valsts nenodrošinās vismaz 90% no 2010. gada atbalsta, tad vietējie maršruti šā gada beigās beigs darboties un vietējo sabiedrisko transportu veiks nelegālie pārvadātāji. Dotāciju samazinājums vietējiem un starppilsētu maršrutiem ir veikts bez analīzes, akli paklausot Starptautiskā valūtas fonda prasībām, tomēr starppilsētu maršrutu organizācijā vēl ir rezerves. Vietējos maršrutos to nav."

Latvijas Pasažieru pārvadātāju asociācijas prezidents Pēteris Salkazanovs aprēķinus par starppilsētu pasažieru pārvadātāju priekšrocībām nosauca par «tendencioziem, nekorektiem, kas naido savā starpā pārvadātājus, bet nerisina problēmu pēc būtības». Uzņēmējs uzsvēra: "Valdības un Saeimas lēmums par valsts budžetā iekļauto dotāciju samazinājumu bija administratīvs process, kuram nebija ekonomiskā pamatojuma. Šiem labojumiem bija jāseko citiem labojumiem. Piemēram, par to, kā kompensēt zaudējumus par atsevišķu cilvēku kategoriju pārvadāšanu. Bija jābūt vadlīnijām par tālāko rīcību – par maršrutu tīklu samazinājumu un izmaiņām tarifos. Politiķi procesu patlaban ved strupceļā. Ja nekas nemainīsies, tad rudenī, kad nauda beigsies, būs izveidojusies ārkārtas situācija."

Laikraksts atgādina, ka starptautiskie aizdevēji prasīja naudas samazinājumu pasažieru pārvadājumiem, tomēr norādīja, ka to nevar attiecināt uz lauku maršrutiem un trūcīgajiem cilvēkiem. Apstiprinātajā valsts budžetā 20% liels samazinājums veikts visiem pārvadājumiem.

No pieciem plānošanas reģioniem par biļešu cenu celšanu vietējas nozīmes maršrutos par 23% no 1. marta šonedēļ paziņoja Kurzemes plānošanas reģions. Šā reģiona vadītāja Kristiāna Gobiņa balsī bija dzirdams rūgtums par netaisnību un politiķu formālo pieeju naudas dalīšanā: «Pērn salīdzinājumā ar 2009. gadu mēs sabiedriskajam transportam samazinājām izdevumus par 20%. Optimizējām maršrutu tīklu un reisus, mums patlaban ir viszemākā pašizmaksa valstī – 59 santīmi par kilometru. Patlaban Kurzemei atkal piemēro vienu no vislielākajiem samazinājumiem – 24%. Šī iemesla dēļ no 1. marta Kuldīgas, Saldus un Talsu pilsētās un to apkārtnē būs dārgākas biļetes. Proti, par braucienu pilsētā no pieciem līdz 15 santīmiem, bet apkārtnē – vēl vairāk. Ir skaidrs, ka būs arī izmaiņas maršrutos un reisos. Darīsim, ko varēsim, lai mazāk ciestu cilvēki,» norādīja Gobiņš.

Citos plānošanas reģionos par konkrētu rīcību lems tuvākajā laikā. Rīgas plānošanas reģionam naudas pietiekot līdz oktobra vidum, **Latgales plānošanas reģionā, kur neizskata iespēju biļešu cenas celšanai, papildus vajagot 600 000 latus.** Zemgales reģionā, iespējams, noteiks vienotu tarifu visiem pārvadātājiem, kas nozīmē biļešu sadārdzinājumu gandrīz visos maršrutos. Maršrutu plānotāji arī norāda, ka uzņēmējiem papildus iegriezis degvielas cenas kāpums.

Jau ziņots, ka kompensācijām pārvadātājiem par 2010. gadā sniegtajiem sabiedriskā transporta pakalpojumiem valsts budžetā paredzēts 61,1 miljons latu, bet par 2011. gadā sniegtajiem pakalpojumiem — 51,9 miljoni latu.

Ar 2016. gadu plānots pakāpeniski paaugstināt pensionēšanās vecumu līdz 65 gadiem

Lai sekmētu valsts pensiju sistēmas ilgtspēju, kā arī pilnveidotu atsevišķas tiesību normas, Labklājības ministrija (LM) sagatavojusi grozījumus likumā "Par valsts pensijām".

Likumprojekts paredz pensionēšanās vecuma paaugstināšanu līdz 65 gadiem gan vīriešiem, gan sievietēm. Plānots, ka, sākot ar 2016. gadu, to pakāpeniski paaugstinās par pusgadu, līdz 2021. gadā pensionēšanās vecums sasniegs 65 gadus.

Līdz ar vispārējā pensionēšanās vecuma paaugstināšanos, attiecīgi pieaugs arī pensionēšanās vecums tiem cilvēkiem, kuriem ir tiesības pensionēties 5 gadus pirms vispārējā pensionēšanās vecuma (t.i., piecu un vairāk bērnu vecākiem, bērna invalīda vecākiem, politiski represētiem cilvēkiem, Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībniekiem). Plānots, ka arī šiem cilvēkiem pensionēšanās vecums pakāpeniski pieaugs sākot ar 2016. gadu, līdz 2021. gadā tas sasniegs 60 gadus.

Tāpat plānots ar 2016. gadu paaugstināt arī minimālo apdrošināšanas stāžu no 10 līdz 15 gadiem, veicinot iedzīvotājus godīgi veikt valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas, tādējādi mazinot ēnu ekonomikas īpatsvaru. LM uzsver, ka ilgstošāks darba stāžs nodrošina lielāku vecuma pensijas apmēru.

Atbilstoši likuma grozījumiem, plānots, ka cilvēkam uz laiku tiks pārtraukta invaliditātes pensijas izmaksa, ja tās saņēmējs, pārtraucot darba attiecības, būs izvēlējies saņemt bezdarbnieka pabalstu. Šobrīd bezdarbnieka pabalstu nevar saņemt vienlaicīgi arī ar citiem sociālās apdrošināšanas pakalpojumiem kā, piemēram, izdienas un vecuma pensiju, slimības pabalstu, atlīdzību par darbspēju zaudējumu u.c.

Ņemot vērā, ka šobrīd valsts pensijas saņēmēja nāves gadījumā viņa pārdzīvojušajam laulātajam, kurš ir izdienas pensijas saņēmējs, nav tiesību uz vienreizēja pabalsta saņemšanu, likuma grozījumos tiesības uz minēto pabalstu ir paredzētas arī izdienas pensijas saņēmējam.

Iepriekšminēto paredz LM izstrādātais likumprojekts, kas 3. februārī, izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē. Tas vēl jāsaskaņo ar citām ministrijām, jāapstiprina valdībā un jāpieņem Saeimā.

Izmaiņas likumā ir izstrādātas, pamatojoties uz pērn valdībā atbalstīto Koncepciju par sociālās apdrošināšanas sistēmas stabilitāti ilgtermiņā.

Atgādinām, ka pašreiz tiesības uz vecuma pensiju ir sievietēm un vīriešiem, kuri sasnieguši 62 gadu vecumu un kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 10 gadiem.

Lappusi sagatavoja T.Elste

Izglītības iestāžu vadītāji tikās ikmēneša sanāksmē

3. februārī Līvānu novada domes vadība un izglītības iestāžu vadītāji tikās ikmēneša sanāksmē, lai pārrunātu aktuālākos jautājumus.

Sarunā ar direktoriem piedalījās domes priekšsēdētājs Andris Vaivods, priekšsēdētāja vietniece un izglītības pārvaldes vadītāja Aija Usāne un izpilddirektors Uldis Skreivers, kā arī citi domes speciālisti.

Kolēģi apsveica **Gunāru Luriņu,** kas turpmāk vadīs Jēkaba Graubiņa Līvānu mūzikas un mākslas skolu.

Informāciju par paveikto investīciju piesaistes jomā izglītības sektorā sniedza plānošanas un attīstības daļas vecākā speciāliste Baiba Stalidzāne. Līvānu novada dome šobrīd strādā pie 24 realizācijā esošiem projektiem, kuru kopējais finansējums sastāda 8,9 miljonus latu. Dažādās attīstības stadijās – būvniecības, rekonstrukcijas vai remonta posmā – šobrīd ir 44 objekti. 2010. gadā pilnībā pabeigti septiņi investīciju projekti, bet 2011. gadā plānots iesniegt vēl četri projektu pieteikumus. 60 procenti no visiem projektiem realizēti pilsētā, bet 40 procenti lauku pagastos.

Skolās un bērnudārzos aizvadītajos gados ieguldīti ievērojami līdzekļi. Vairāk kā pusmiljons latu novirzīts vairāku skolu siltināšanai, kas jau ir pabeigta. Aptuveni tikpat — pusmiljons latu tiks ieguldīti lauku pamatskolu Jersikā, Jaunsilavās un Rožupē siltināšanai un apkures sakārtošanā. Rekonstrukcija šogad gaida arī mūzikas skolu un bērnudārza "Rūķīši" filiāli "Pastariņi".

Trijās novada vidusskolās pabeigts dabaszinātņu kabinetu modernizācijas projekts. Par 35 000 latu vairākās skolās iegādāti portatīvie un stacionārie datori, multimediju projektori, modernizējot lokālos datortīklus.

Nepilni 100 000 latu ieguldīti Rudzātu speciālajā internātpamatskolā, ap 150 000 latu — Laiminas sākumskolas siltināšanā, renovācijā pielāgošanai bērniem ar kustību traucējumiem.

Tuvākajā laikā lielas investīcijas ienāks arī Līvānu novada interešu izglītībā, jo ap 100 000 latu tiks ieguldīti multifunkcionāla jaunatnes iniciatīvu centra būvniecībā bijušās Paspārnes ēkas vietā.

Ap 60 000 eiro Līvānu dome tērēs Līvānu 2. vidusskolas sporta bāzes sakārtošanā. Tāpat tiks sakārtota arī Asotes angāra ēka pie sporta zāles, kur šobrīd notiek vieglatlētikas treniņi (tur būs telpas arī sporta skolas administrācijai).

Kā uzsvēra domes priekšsēdētājs Andris Vaivods, tik liels ieguldījums izglītībā ir visu iepriekšējo gadu rūpīgas plānošanas darba rezultāts. Būtiski ir arī tas, ka šīs ieceres tiks realizētas par Eiropas Savienības naudu, kura nebūs jāatdod ne pēc gada, ne pēc desmit gadiem. Tomēr lielais darba apjoms būs ļoti smags pārbaudījums pašvaldībai un tās darbiniekiem.

Skolu direktoriem radās vairāki jautājumi, piemēram, kad sagaidāma Rudzātu vidusskolas siltināšana, jo tā būs vienīgā nesiltinātā skola novadā. Tāpat Līvānu 1. vidusskolai ļoti nepieciešami informātikas kabinetu modernizācija. Domes vadība mudināja direktorus aktīvi strādāt pie idejām, lai tās tiktu iekļautas jaunajā investīciju plānā. Visas problēmas tiek apzinātas un tās tiks arī risinātas, atzina izpilddirektors Uldis Skreivers, uzsverot, ka arī budžeta veidošanā tiks ievērots paritātes princips, lai visas izglītības iestādes ilgtermiņā saņemtu līdzvērtīgu atbalstu.

Turku saieta namā atzīmēja Sveču dienu

2. februārī — Sveču dienā Turku saieta namā laipni tika gaidīti visi interesenti, lai kopīgi atzīmētu šo dienu un uzzinātu vairāk par tās tradīcijām.

Ar vietējo iedzīvotāju atbalstu tika izveidota arī sveču un svečturu izstāde. Jaunsilavas pamatskolas skolēni savukārt sagatavoja zīmējumu izstādi. Kopā ar Turku saieta nama vadītāju Ināru Ivanovu apmeklētāji pārrunāja un izmēģināja dažādas sveču gatavošanas un liešanas metodes. Piemēram, sarīvēja dažādu krāsu sveču atlikumus, ko pildīja stikla traukos vai svečturos, kausēja, lēja formās, atdzesēja aukstā ūdenī vai sniegā un tamlīdzīgi. Lielu interesi radīja Irēnas Malcenieces gatavotās vaska sveces. Viņa pastāstīja, ka, dedzinot bišu vaska sveces, telpā izplatās ēteriskās eļļas, dabīgs nektāra — medus aromāts, kā arī vaskā esošo ziedputekšņu un propolisa aromāts. Sveķu liesmās sadeg telpās esošie putekļi, baktērijas, vīrusi un citas gaisā esošās, elpošanai kaitīgās sastāvdaļas. Bišu vaska sveces var kalpot gan kā dekoratīvs interjera elements, gan kā telpu aromatizējošs līdzeklis. Vaska sveces liesma attīra telpas gaisu, kas īpaši svarīgi ir gripas un vīrusu laikā.

Pasākuma dalībnieki iepazinās arī ar senču gudrībām par gaismas avotu nozīmi cilvēka dzīvē, uzzināja par sveču krāsu nozīmi, saderību ar horoskopiem un citām dažādām sakarībām starp cilvēku un sveces liesmu.

Latviešu tautas ticējumos teikts, — lai gads būtu jautrs, labs un pats cilvēks skaists — Sveču dienā jāsmejas, jādzied un jābūt jautram. Tāpēc svinētājiem bija labs garastāvoklis un humora pilnas sarunas, arī cienājoties ar tēju un ābolmaizītēm.

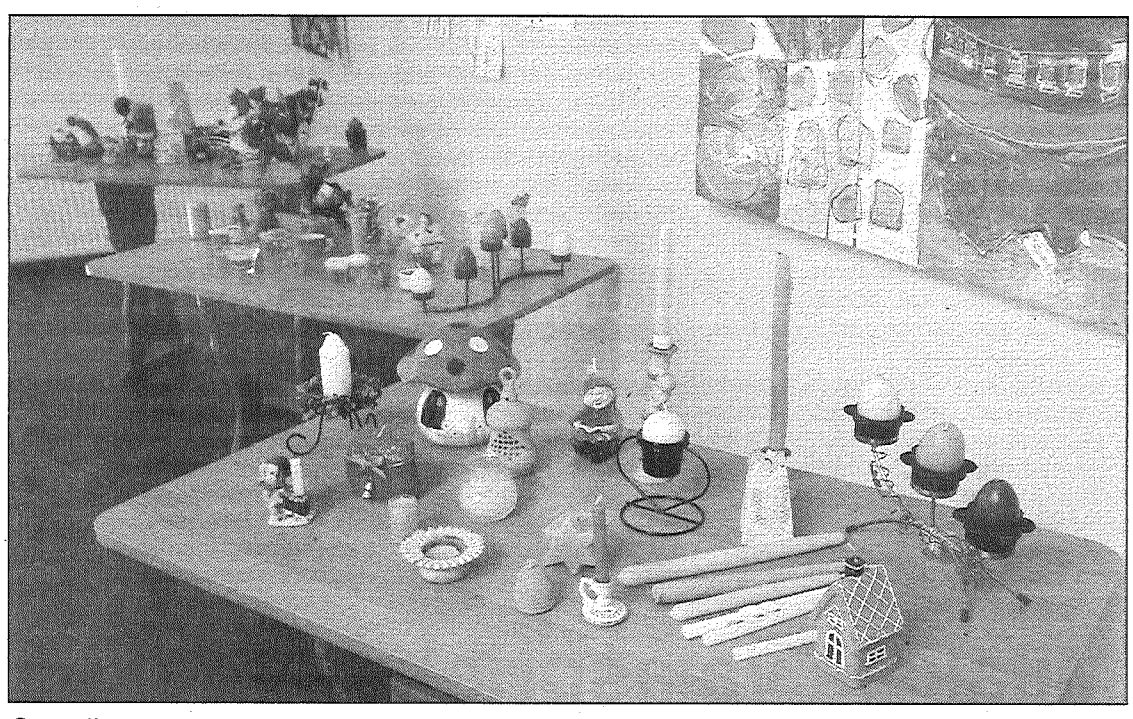

● Sveču dienas svinētājiem Turku saieta namā bija iespēja apskatīties krāsu un formas ziņā daudzveidīgo sveču un svečturu izstādi.

LĪVĀNU NOVADA DOMES SĒDES LĒMUMI

Notika kārtējā Līvānu novada domes sēde, kurā izskatīti daudzi jautājumi.

Par pašvaldības vieglā pasažieru autotransporta izmantošanu

Ievērojot likuma «Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu» 5.2 pantu, kurā sniegts regulējums par pašvaldības autotransporta izmantošanu darba vajadzībām, kā arī veikts uzskaitījums, kādos gadījumos uzskatāms, ka autotransports tiek izmantots darba vajadzībām un noteikts, ka pašvaldības izdotajā normatīvajā aktā var noteikt to personu loku, kuras atbilstoši šī panta noteikumiem drīkst lietot attiecīgo autotransportu, kā arī saskaņā ar Līvānu novada domes noteikumiem «Kārtība, kādā tiek izmantota pašvaldības manta», Līvānu novada dome pieņēmusi lēmumu attiecībā uz domes automašīnas izmantošanu. Nolemts Līvānu novada domes priekšsēdētājam Andrim Vaivodam atļaut izmantot darba pienākumu veikšanai, tajā skaitā braucienam no dzīves vietas uz darba vietu un otrādi, lietošanā nodoto Līvānu novada domes vieglo autotransportu VW Passat, valsts numurs — FG1499. Transportlīdzekļa izmantošana netiek aplikta ar iedzīvotāju ienākuma (algas) nodokli par labumu, kas gūts, izmantojot darba devēja vieglo pasažieru automobili personīgām vajadzībām, kas noteikts likuma «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli» 8. panta 2.3 daļā.

Par dienesta transportlīdzekļa izmantošanu braucienam no dzīves vietas uz darba vietu un otrādi jāievēro novada domes noteikumi «Kārtība, kādā veidā tiek izmantota pašvaldības manta», kā arī automašīnai noteiktais mēneša maksimālais nobraukuma limits kilometros.

Par ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu nodrošinājumu Turku pagasta Jaunsilavas ciema un Turku ciema teritorijā

Līvānu novada dome pieņēmusi lēmumu noteikt, ka ūdenssaimniecības sabiedriskos pakalpojumus Turku pagasta Jaunsilavas ciema un Turku ciema teritorijā nodrošina Līvānu novada domes Turku pagasta pārvaldes komunālās saimniecības daļa. Pakalpojumi ir: dzeramā ūdens ieguve no dziļurbumiem, dzeramā ūdens sagatavošana atbilstoši LR un ES normatīvajos aktos paredzētajām dzeramā ūdens kvalitātes prasībām, dzeramā ūdens piegādes pa maģistrālajiem ūdensvadiem līdz patērētājam nodrošināšana; kanalizācijas notekūdeņu aizvadīšana pa maģistrālajiem notekūdeņu vadiem, notekūdeņu savākšana specializētās notekūdeņu attīrīšanas ietaisēs un novadīšana līdz ūdenstilpei. Tāpat arī jānodrošina iedzīvotāju iespējas pieslēgties centralizētajai ūdens un kanalizācijas sistēmai.

Noteikta struktūrvienība — Rudzātu saieta nams

Līvānu novada domes deputāti pieņēma lēmumu izslēgt no Līvānu novada kultūras centra struktūrvienību Zundānu tautas nams. Sākot ar 2011. gada 1. februāri, izveidota Līvānu novada kultūras centra struktūrvienība — Rudzātu saieta nams.

Izmaiņas komisijas sastāvā

Sakarā ar deputātes Maijas Spūles deputāta pilnvaru izbeigšanos, viņa izslēgta no sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komitejas sastāva. Komitejas sastāvā ievēlēta Valija Vaivode (JL), kas atbilstoši Līvānu novada vēlēšanu komisijas lēmumam par nākamā deputāta noteikšanu kļuvusi par Līvānu novada domes deputāti.

Lappusi sagatavoja L.Rancāne

PREIĻU NOVADĀ

Taupot līdzekļus pagājušajā gadā, pašvaldības šī gada budžets nav sarucis

27. janvārī novada domes deputāti gandrīz vienbalsīgi (balsojumā atturējās deputāts Vitālijs Plivda) apstiprināja saistošos noteikumus nr. 1 «Par Preiļu novada 2011. gada pamatbudžetu».

Pašvaldības **ieņēmumi šogad plānoti 4 640 074 latu apmērā**, pērn tie bija 4 930 043 lati. Sakarā ar to, ka 2009. gadā dzīvots samērā taupīgi, šī gada sākumā līdzekļu atlikums bija 885 597 lati, tāpēc novada pašvaldības pamatbudžeta **izdevumi šogad kopumā tiek plānoti 5 525 671 lata apmērā**, kas ir vairāk nekā pērn (5 034 288 lati).

Noteikts, ka domei ir tiesības finansēt budžeta iestādes un pasākumus atbilstoši ieņēmumiem, taču proporcionāli mēnesī nepārsniedzot vienu divpadsmito daļu no kopbudžetā apstiprinātajiem ieņēmumiem. Veicot izdevumus un uzņemoties īstermiņa saistības, iestāžu vadītājiem noteikts nepārsniegt šo proporciju. Iestāžu vadītājiem uzdots izstrādāt apstiprinātā budžeta ietvaros izdevumu sadalījumu pa atsevišķiem ekonomiskās klasifikācijas kodiem un iesniegt domes priekšsēdētājam. Iestāžu vadītāju uzdevums bija izstrādāt štatu sarakstu, ko jāapstiprina novada domes priekšsēdētājam.

Domes sēdē apstiprināts iestāžu vadītāju atalgojums, domes administrācijas darbinieku štatu saraksts ar atalgojumu. Risinot jautājumus par štatiem un darba samaksu, novada domes pakļautības iestāžu vadītājiem jābalstās uz 2009. gada 1. decembra likumu «Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums». Apstiprināts arī novada domes darbinieku darba samaksas nolikums.

Apstiprinātas viena iemītnieka uzturēšanās izmaksas pansionātā «Preiļi» — 202 lati mēnesī Preiļu novadā deklarētajām personām. Iemītniekiem no citām pašvaldībām uzturēšanās izmaksas noteiktas 233 latu apjomā ik mēnesi.

Iestāžu vadītāji budžeta gada laikā drīkst veikt izdevumus apstiprināto ekonomiskās klasifikācijas kodu ietvaros un uzņemties saistības, nepārsniedzot tām piešķirtos asignējumus no pašvaldības budžeta un faktiski saņemtajiem ieņēmumiem no sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citiem ieņēmumiem. Nepieciešamības gadījumā izskatīšanai novada domes sēdē savlaicīgi nepieciešams iesniegt budžeta grozījumu priekšlikumus. Vienlaikus iestāžu vadītājiem bez saskaņošanas ar novada domi aizliegts slēgt līgumus, kuros paredzētas ilgtermiņa saistības, kas pārsniedz budžeta gada robežas.

❑❑❑

Apstiprināti arī saistošie noteikumi nr. 2 «Par Preiļu novada pašvaldības speciālo budžetu 2011. gadam». **Ieņēmumi**, tajā skaitā no ziedojumiem un dāvinājumiem, apstiprināti **130 475 latu apmērā** un atlikums gada sākumā 46 809 latu apmērā. Kopumā pašvaldības speciālā budžeta **izdevumi** (kopā ar ziedojumiem un dāvinājumiem) būs **177 284 lati.**

Pašvaldības autoceļu rekontrukcijai šogad tērēs vairāk nekā ceturtdaļu miljona

Šogad notiks pašvaldības autoceļu rekonstrukcijas būvdarbi pagājušajā gadā Lauku atbalsta dienesta Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013. gadam pasākuma «Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem» ietvaros, informē domes sabiedrisko attiecību speciālists Jānis Vaivods.

Novada domes iesniegtais projekts «Preiļu novada lauku ceļu infrastruktūras uzlabošana» tika atbalstīts. Tā kopējās attiecināmās izmaksas ir 260 tūkstoši latu. 90% no šīs summas finansē ELFLA, bet pārējie līdzekļi (pašvaldības līdzfinansējums, neattiecināmās izmaksas un pievienotās vērtības nodoklis 22% apmērā) tiks segti no pašvaldības budžeta.

Novada lauku teritorijās šī gada laikā tiks rekonstruēti septiņi autoceļi 7,94 kilometru kopgarumā. Aizkalnes pagastā remontēs ceļu Džeriņi — Dubļinieki un autoceļu Želvi — Raudovka; Preiļu pagastā tiks atjaunota Bērzu iela un autoceļš Maļinovka — Lielie Pupāji; Saunas pagastā pozitīvas pārmaiņas piedzīvos ceļš Sutri — Krivoki — Krivasola — Razrivka, arī Miera iela un Torņa iela.

Lai nodrošinātu projekta priekšfinansēšanu, 27. janvārī novada domes deputāti nolēma Valsts kasē ņemt aizņēmumu 299 964 latu apmērā. Daļa šī aizņēmuma tiks dzēsta, projektam noslēdzoties, kad tiks saņemts Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai līdzfinansējuma gala maksājums.

J.Vaivods informē, ka 28. janvārī ir noslēgts būvdarbu līgums ar iepirkumu procedūrā uzvarējušo firmu, tā ir SIA «Ošukalns» no Viesītes novada. Tiklīdz iestāsies pavasaris un būs atbilstoši laika apstākļi, autoceļu rekonstrukcijas darbi tiks uzsākti. Plānots, ka projekts noslēgsies jau šī gada augusta beigās.

Par neapstrādātajām zemēm būs jāmaksā vairāk

Tāpat kā citas pašvaldībās, arī Preiļu novadā šogad tiks piemērota nodokļa papildlikme par neapstrādāto lauksaimniecībā izmantojamo zemi. Papildus nodokļa paziņojumi tiks izsūtīti vienlaikus ar nekustamā īpašuma nodokļa paziņojumiem par 2011. gadu, liecina pašvaldības mājas lapā pieejamā informācija.

Pagājušā gada novembrī no Lauku atbalsta dienesta (LAD) saņemtā informācija par apsekotajām zemēm saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem «Kārtība, kādā apseko un nosaka neapstrādātās lauksaimniecībā izmantojamās zemes platību un sniedz informāciju par to» liecina, ka LAD speciālisti Preiļu novadā konstatējuši sekojošu situāciju. Kopā novadā neapstrādātas bijušas 459 zemes vienības, tajā skaitā Preiļu pagastā — 168, Aizkalnes pagastā — 85, Pelēču pagastā — 136, bet Saunas pagastā — 70 zemes vienības.

AGLONAS NOVADĀ

Mīļākais vaļasprieks — rokdarbi

● Rokdarbniece Ilze Grigule savu darbu izstādē Aglonas bibliotēkā.

Aglonas bibliotēkas apmeklētāji pašlaik var aplūkot vietējās rokdarbnieces **Ilzes Grigules** tamborējumu izstādi. Ilze pēc specialitātes ir mājturības skolotāja, iepriekšējos mācību gados vadījusi stundas Aglonas vidusskolā, bet pašlaik strādā par bibliotekāri skolas bibliotēkā. Rokdarbi viņu aizrauj kopš bērnības, bet tamborēšana un adīšana ir vismīļākais vaļasprieks, kam veltīts daudz brīvā laika. Pagājušajā gadā kopīgi ar citiem Aglonas novada amatniekiem piedalījās izstādē Krāslavā, bet pašu pagasta ļaudīm Ilzes veikums aplūkojams pirmo reizi.

Izstādē skatāmi daudzveidīgi darinājumi. Piemēram, tamborētas, vieglas vasaras somiņas, kur ielikt mobilo telefonu, spogulīti, ķemmi. Tām iekšpusē linu auduma odere. No krāsainas dzijas veidotas piespraudes ar pērlītēm viducī, ko nēsāt pie virsdrēbēm — ielas kostīma,

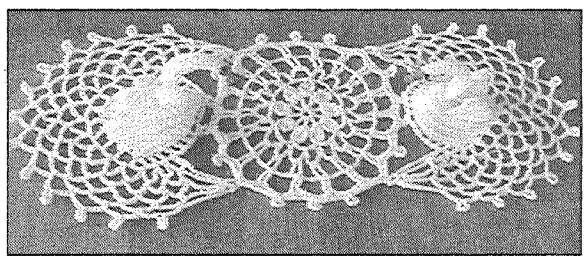

● Aglonā, Egles ezerā dzīvojošie gulbji tikuši neskaitāmas reizes fotografēti, zīmēti, filmēti, bet nu arī ietamborēti sedziņās.

mēteļa. Pirms gadu mijas svētkiem Ilzei bija vairāki pasūtījumi ar lūgumu notamborēt šādas piespraudes, kas labi noderējušas dāvanām. Neparastas ir baltas sedziņas ar divu gulbīšu figūriņām. Egles ezerā dzīvojošie gulbji kļuvuši gandrīz vai par Aglonas simbolu, tāpēc arī šādas sedziņas aizceļojot uz tuvām un tālām vietām. Tās izmantojot kā greznu un romantisku pamatni, uz kā starp gulbīšiem nolikt gredzenus laulību ceremonijā. Ar tādām izrotājot arī mājas, vidū starp abiem putniem novietojot eņģelīšu figūriņas.

Rokdarbniecei patīk darināt arī lielākus darbus — apmetņus un pončo, kas papildināti ar atsevišķi uzvelkamām piedurknēm — uzročiem — no īkšķa līdz elkonim. Pašlaik iesākta kleitas adīšana, kas topot pašas garderobei.. Mammas darinājumus nēsā arī meita Laura, otrklasniece. Tagad māmiņa viņai mācot tamborēšanu, un Laura jau notamborējusi sev somiņu. Tik daudzus rokdarbus gribas izmēģināt, sevišķi tos, kas tagad nākuši modē — filcēšana, tapošana, bet tam visam nepietiek laika, — teica Ilze. Rokdarbi ir arī samērā dārgs vaļasprieks, jo nepieciešami dažādi materiāli, dzijas, pērlītes, aizdares mehānismi, podziņas, āķīši, darbarīki, toties arī piedāvājums šajā ziņā — visplašākais. Jāseko līdzi piedāvājumiem internetā, biežāk jāiegriežas dziju veikalos, jo nereti ir dažādas cenu atlaides, īpaši tad, ja izejmateriālu iepērk vairumā.

Pēdējā laikā Ilze pievērsusies arī pērļošanai un skolā vada 5. — 8. klases meiteņu pulciņu, kam māca šo nodarbošanos. No pērlītēm top rotaslietas — krelles, auskariņi. Ne tikai skolnieces, arī kolēģes piesaista Ilzes nodarbošanās. Ir taču tik patīkami ar kādu pašas darinātu lietiņu atsvaidzināt savu garderobi. Ilze neskopojas ar padomiem, pastāsta, pamāca, nodemonstrē praktiski, un, skat, pamazām top kāds papildinājums apģērbam. Piemēram, tamborēta somiņa, ko Ilzes vadībā sev izgatavojusi virtuves darbiniece.

Rokdarbniece iesaistījusies arī Aglonas pagastā nodibinātajā biedrībā «Dorbs i zineiba», ko vada Ināra Gražule. Biedrība pašlaik apzina vietējos amatniekus.

Lappusi sagatavoja L.Kirillova un L.Rancāne

Ar optimismu un spītu cauri krīzes laikam

Vai krīzes laika un jostu savilkšanas režīms Latvijā neiznīcinās tās kultūras un mākslas vērtības, ar ko valsts līdz šim lepojusies pasaules mērogā — izcili mūziķi, kordziedāšanas tradīcijas, dziesmu svētki? Slavenas operdziedātājas, diriģenti, pianisti nerodas ne no kā, viņi auguši, mācījušies, skaņu un krāsu pasauli sev atklājuši bērnībā, skolas solā, apmeklējot profesionālās ievirzes mākslas un mūzikas skolas. Preiļu bērnu mūzikas un mākslas skolas direktors Alberts Vucāns par pēdējā laika ievirzēm Latvijas kultūrpolitikā ir noskaņots visai skeptiski.

● Otrās vietas ieguvēja Staņislava Broka jubilejas konkursā — Lāsma Eriņa kopā ar savu pedagogu, Preiļu mūzikas un mākslas skolas direktoru Albertu Vucānu.

Lāsmas uzstāšanos klausās klavieru klases audzēknes Kintija Lauska (no kreisās) un Jūlija Stepanova.

Direktori dumpojas

Preiļu mūzikas un mākslas skolā mākslas nodaļā šogad mācās 71, mūzikas — 131 audzēknis.

Stāstot par šo mācību gadu, Alberts Vucāns uzsvēra, ka darbs vairāk atgādina cīņu ar augstāk stāvošām instancēm, jo viņš, mūzikas pedagogs ar ļoti ilgu darba stāžu, nevēlas pieļaut, ka mūzikas skolās tiek izjaukta gadiem ilgi izveidotā sistēma, kas audzēkņiem deva ļoti pamatīgas teorētiskās un praktiskās zināšanas. «Apgriežot» finansējumu mūzikas skolu pedagogiem, valsts piespiež ieviest un licencēt jaunas izglītības programmas ar ievērojami samazinātu stundu skaitu, kas gala rezultātā bērniem dotu tikai virspusējas zināšanas, daudz mazākas nekā tas ir pašlaik. Jaunās programmas mums, mūzikas un mākslas skolām, Kultūras ministrija uzspiež par katru cenu, bet mēs, direktoru asociācijas dome, esam pret, atklāja Alberts Vucāns, stāstot par konkrētām sanāksmēm un sarunām, kurās izteikti protesti un iebildumi pret jauno kārtību. 12 skolas, tajā skaitā Preiļu, Daugavpils un Rēzeknes mūzikas skolas, joprojām nav pieņēmušas jauno kārtību un nelicencē jaunās programmas ar mazāku stundu skaitu.

Pēc jaunās kārtības, jau 4. klasi beidzot, mūzikas skolas audzēknim būtu jāizsniedz attiecīga apliecība. 20 procentiem no šiem beidzējiem, kas vēlāk varbūt izvēlētos mācības mūzikas vidusskolā, turpmāk paredzētas vairākas specialitātes stundas nedēļā, bet 80 procentiem bērnu pēc 4. klases — tikai viena specialitātes stunda nedēļā. Kurš bērns desmit gadu vecumā, kad viņš būs beidzis 4. klasi, var pateikt, vai viņš kādreiz dosies uz mūzikas vidusskolu? Dažreiz šādu lēmumu pieņem jau vidusskolu beigušie jaunieši, tāpēc sistēma, ka bērni agrīnā vecumā jāsadala perspektīvos un neperspektīvos, ir absurda, uzskata direktors un kopā ar citiem domubiedriem kļuvuši par nepakļāvīgajiem augstāko instanču acīs.

Nekas, audzēkņus, vecākus un pedagogus mierina Alberts Vucāns, skolas iepriekšējā licence ir izsniegta uz laiku līdz 2014. gadam, tāpēc neesot iemesla uztraukties. Mācību stundu skaita ziņā skola dzīvo gandrīz pēc iepriekšējās kārtības. Finansiālā ziņā to var atļauties tāpēc, ka vecāku maksu — astoņus latus mēnesī par bērnu — tagad atļauts izlietot pedagogu darba apmaksai. (Ja no ģimenes mācās divi vai vairāk bērni, maksa paredzēta tikai par vienu.) Savu atbalstu neliedz arī novada dome. Tomēr izmēģinājuma kārtā jaunais stundu saraksts ieviests 1. klasē. Nevar būt tā, ka jaunu programmu ievieš uzreiz, bez izmēģināšanas, bez pilotskolām, kur tās gadus trīs — četrus izmēģinātas. Kolēģi no Utenas (Lietuva), kur līdzīga sistēma ieviesta, jau satraukušies, jo muzikālās izglītības līmenis līdz ar jaunajām programmām krasi pazeminājies. Līdzīgi secinājumi arī vairākās Vidzemes skolās.

Ja jaunās programmas ieviesīs, pēc gadiem četriem skolā būs darbs apmēram tikai pusei no pašreizējiem pedagogiem. Uz Preiļiem esmu «atvilinājis» septiņus jaunus pedagogus, ko viņiem teikšu? Finansu ministrija vēl decembrī neparedzētiem gadījumiem sadalīja pusotru miljonu latu, tad kā var teikt, ka nav naudas mūzikas skolām, — Alberts Vucāns neslēpj savu dumpinieciskumu.

Mūziku bērniem māca 16 pedagogi, uz dažādām likmēm strādā tehniskie darbinieki: sētnieks, skaņotājs, trīs apkopējas, direktora vietnieks saimnieciskajā darbā, remontstrādnieks.

Pirmie panākumi konkursos

Jau ierasts, ka pirmajā pusgadā notiek gatavošanās konkursiem, bet otrajā pusgadā audzēkņi parāda savas spējas. Martā savas spējas demonstrēs tie, kas apgūst pūšamos instrumentus, aprīlī — topošie vijolnieki un tautas instrumentu spēlētāji. Bet pirmie panākumi jau gūti janvārī notikušajā VI diriģenta Staņislava Broka piemiņai veltītajā vokālistu konkursā Daugavpilī. Preiļu mūzikas un mākslas skolas audzēkne Lāsma Eriņa jaunākajā grupā ieguva otro vietu, vecākajā grupā Aija Jermoloviča — trešo vietu. Abas meitenes konkursam sagatavoja Alberts Vucāns. Jauno pūtēju konkursā Rīgā diplomu saņēma klarnetists Reinis Ķiberis, ko sagatavoja Oļegs Koļesničenko, bet koncertmeistare bija Kristina Sauliša. Šajā konkursā piedalījās arī saksofoniste Iluta Urka un flautas spēlētāja Vineta Haritonova. Konkurence bijusi milzīga, konkursantus vērtējusi starptautiska žūrija.

Ar saimniecību — bēdīgi

Laika gaitā nolietojies un izdilis skolas ēkas bēniņu siltināmais slānis, vēdināšanas lūkas sabrukušas, tāpēc rodas lieli siltuma zudumi. Jumta malas «rotā» garas lāstekas, kas liecina par to, kur paliek siltums — silda jumtu un sniegu virs tā. Daļa no sniega ūdeņiem iekļūst telpās. Mūzikas skolas zāles griesti ir satecējuši, atdalās apmetums. Daudz naudas šoziem samaksāts par atbilstošas tehnikas izmantošanu sniega novākšanai no jumta. Savukārt mākslas nodaļas kabinetos, kas atrodas otrajā stāvā, ir pārāk auksti, bērniem un pedagogiem tik zema temperatūra telpās nav piemērota. Preiļu novada dome tagad piešķīrusi 5000 latu bēniņu siltināšanai un ventilācijas ierīkošanai.

Skaisto krāsu valstībā

Mūzikas un mākslas skolas mākslas nodaļas vadītājas Mariannas Abrickas pavadībā apbrīnojam un priecājamies par skolas audzēkņu talantiem, kas izpaudušies daudzveidīgos, viņu rokām darinātos mākslas priekšmetos. Ieviesta tāda tradīcija, ka absolventu diplomdarbi paliek kā dāvana, tiek izmantoti telpu izdaiļošanai. Tāpēc nodaļas interjers ir savdabīgs, katrs priekšmets — jaunā mākslinieka talanta lidojums, nereti arī augstu novērtēts — ar desmit ballēm, ko likuši ne jau pašu skolas pedagogi, bet īpaša starpskolu vērtēšanas komisija. Nodaļas vadītājas kabinetā sajūsmu rada diplomdarbi — apgleznoti zīda aizkari, triptihs ar Preiļu parka ainavām, no ādas, keramikas un tekstilijām darināts aizslietnis. Arī pārējās telpās ir, par ko sajūsmināties un redzēt, — durvju apgleznojumi, informācijas stendi, sienu noformējumi, ēģiptiešu figūras, apgleznots krēsls. Šī gada absolventi arī jau uzsākuši gatavot lietas, kas papildinās skolas vizuālo tēlu, — neparastu pulksteni, sasniegumu grāmatu, kurā tiks ierakstīti visi audzēkņu sasniegumi, un citus priekšmetus. Kristīne Mironova, Vanda Sondore, Laila Dambīte, Kintija Vilcāne, Sintija Erte, Ronalds Vucāns, Dace Puncule, Grieta Kolosova, Anastasija Ivanova — pedagoģe vienu pēc otra sauc absolventu, darbu autoru vārdus. Skolu beidzot, viņiem bija 14 — 15 gadi, bet skaistie darbi pozitīvas izjūtas rada ikvienā, kas tos uzlūko.

● Ļubova Jegorova izmēģina jaunu tehniku, pēc mākslas nodaļas vadītājas Mariannas Abrickas padoma noslēguma darbu zīmēšanā veidojot ar sarkano — karkade — tēju. Diplomdarbam meitene izvēlējusies durvju apgleznošanu. Foto: A.Šņepsts

Šogad skolā būs jau piektais izlaidums

Zīmēšana, kompozīcija, gleznošana, mākslas valodas pamati, kā arī darbs ar materiālu, — tie ir priekšmeti, kurus apgūst jaunie mākslinieki. Vecākajās klasēs mācās arī gleznošanas tehnikas. Finansējuma samazināšanas dēļ nācies atteikties no veidošanas, keramikas un stikla apgleznošanas stundām.

Arī mākslas nodaļas pedagogu darba apmaksai valsts finansējums sarucis, taču, izmantojot vecāku maksu un novada domes atbalstu, stundu skaits nav pārlieku samazināts. Mākslas priekšmetus māca četri pedagogi, par vienu mazāk nekā iepriekš. Pilna likme nav nevienam pedagogam, tāpēc visi strādā arī kādā citā darbā.

Krīzes laiki pārvilkuši svītru skaistajam sapnim par trešā stāva izbūvi, kurā būtu plaša izstāžu zāle. Bija izstrādāts arī projekts. Tomēr cerības par trešo stāvu nav atmestas.

Ar nepacietību tiek gaidīts brauciens uz Franciju nākamā mācību gada rudens brīvdienās. Skolas direktors ievadījis sarunas ar Preiļu Goda pilsoni Bruno Daviotu par 25 jauno mākslinieku, vecāku un pedagogu došanos uz Parīzi, kur varēs iepazīties ar lielo mākslu. Paredzams, ka vasarā, pilsētas svētku laikā, Bruno Daviots ciemosies Preiļos, tad sarunas būs konkrētākas. Mākslas nodaļu šajā mācību gadā apmeklējuši skolēni un pedagogi no dažādām Eiropas valstīm, kas starptautiska projekta ietvaros rudenī ciemojās Preiļu Valsts ģimnāzijā. Visiem bijis pārsteigums un neticība par to, ka Latvijā bērni tik pamatīgi un nopietni apgūst mākslas priekšmetus, ka ir tik talantīgi. Mariannai Abrickai vislielākais prieks par to, ka audzēkņu skaits, par spīti visam, nemazinās, un jaunajā mācību gadā bērnu uzņemts vairāk nekā iepriekš, arī no lauku skolām. 1. klasē iestājās 24 bērni.

Ar panākumiem audzēkņi piedalās konkursos. Šogad Vita Upeniece ieguvusi atzinību starptautiskajā vizuālās plastiskās mākslas konkursā «Es dzīvoju pie jūras». Martā notiks zīmēšanas olimpiāde mākslas skolām, tagad audzēkņi tai nopietni gatavojas. Mākslas nodaļai un skolai ir savi labvēļi un sponsori, ar kuru atbalstu vairumā sarūpēts papīrs, finieris darbam. Par spīti visam, optimisma šajā skolā pietiek.

L.Rancāne

Skaidros trušu audzēšanas nianses

17. februārī pulksten 10.00 Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs **Preiļu nodaļas telpās,** Raiņa bulvārī 21b, rīko semināru «Trušu audzēšana un mazjaudas kautuves». Kā informē lauku attīstības speciāliste Aina Golubeva, lauksaimniekiem trušu audzēšanas nianses skaidros biedrības «Trusis un citi» ciltsdarba un ēdināšanas speciālists Dzintars Rancāns. Saruna skars sekojošas tēmas — trušu atražošanas ritms un trušu auglība; izplatītākās slimības truškopībā un to profilakse; kombinētā ēdināšana truškopībā. Savukārt biedrības «Trusis un citi» ciltsdarba speciāliste Mirdza Siliņa stāstīs par dūnvilnas trušiem, to audzēšanu, Eiropas Savienības un valsts atbalsta saņemšanas iespējām nozarē. Pārtikas un veterinārā dienesta Dienvidlatgales pārvaldes valsts pārtikas inspektore Solvita Kravale sniegs plašāku informāciju par mazjaudas kautuvēm un prasībām, tās ierīkojot.

Ar citām aktualitātēm lauksaimniekus iepazīstinās lauku attīstības speciāliste Aina Golubeva.

Vienkāršota atbalsta saņemšanas kārtība biškopjiem

Valdībā apstiprināti Zemkopības ministrijas sagatavotie grozījumi noteikumos par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu biškopībai, tā administrēšanas un uzraudzības kārtību. Tāpat veikti grozījumi, lai samazinātu administratīvo slogu un atvieglotu atbalsta saņemšanas kārtību.

Turpmāk biškopjiem katru gadu **līdz 15. jūlijam** Lauku atbalsta dienestā atbalsta saņemšanai **būs jāiesniedz tikai pasākumu īstenošanas plāns un izdevumu tāme.** Savukārt biškopju organizācijas reģistrācijas apliecības kopija un pēdējā noslēgtā gada pārskats un pasākumu īstenošanā iesaistīto personu izglītību apliecinošo dokumentu kopijas nebūs jāiesniedz, kā bija paredzēts līdz šim. Lai samazinātu iesniedzamo dokumentu skaitu, LAD lēmumu pieņemšanai nepieciešamo informāciju, kas ir citas iestādes rīcībā, iegūs pats.

Noteikumos noteikts, ka pievienotās vērtības nodoklis pasākumu īstenošanai tiek segts no valsts budžeta papildus programmas pasākumu izmaksām tām biedrībām, kuras ir pievienotās vērtības nodokļa maksātājas, bet kuras nevar nodokli atskaitīt no valsts budžetā maksājamās nodokļa summas kā priekšnodokli likuma «Par pievienotās vērtības nodokli» noteiktajā kārtībā.

Grozījumi stāsies spēkā pēc to publicēšanas «Latvijas Vēstnesī».

ApzināS bišu veselību ietekmējošos faktorus

Medus bišu veselība kļuvusi par Eiropas mēroga problēmu. Eiropas Komisija sagatavojusi paziņojumu, kura galvenais mērķis ir noteikt galvenās ar bišu veselību saistītās problēmas, kā arī norādīt iespējamos turpmākos pasākumus, lai to uzlabotu. Savukārt Latvijas mērogā Zemkopības ministrija uzsākusi diskusiju, lai identificētu iemeslus, kas ietekmē medus bišu veselību mūsu valstī, kā arī izlemtu, kas darāms medus bišu veselības nodrošināšanā.

Izsakiet viedokli par medus bišu veselību

Līdz 11. februārim visiem interesentiem ir iespēja piedalīties aptaujā, aizpildot anketu, un izteikt savus viedokļus par medus bišu veselību Latvijā.

Aptaujas mērķis ir noteikt galvenās ar bišu veselību saistītās problēmas, kas traucē biškopības nozares attīstību un bišu mirstības cēloņu noteikšanu, kā arī norādīt iespējamos turpmākos pasākumus, lai uzlabotu medus bišu veselību.

Eiropas Komisijas paziņojums par medus bišu veselību, kā arī anketas veidlapa pieejama Zemkopības ministrijas mājas lapas sadaļā «Aktualitātes». Viedokļus jāiesūta uz e-pasta adresi *Sigita.Rubene@zm.gov.lv.*

Eiropā lielākas problēmas

Biškopība ES ir plaši attīstīta gan profesionālā līmenī, kad dravā tiek turētas vairāk kā 150 saimes, gan vaļasprieka līmenī. Apzināti aptuveni 700 000 biškopju, no kuriem lielais vairums — ap 97% — ir amatieri, un viņiem pieder aptuveni 67% no visiem stropiem.

Lēš, ka medus produkcija Eiropas valstīs ir tuvu pie 200 000 tonnām. Pie tam nozare ir saistīta arī ar citu produktu ražošanu, piemēram, vasks, peru pieniņš, propoliss utt.

Pēdējo desmit gadu laikā nozari Eiropā ir skārušas vairākas bišu veselības problēmas. Īpaši pēdējos gados saņemti ziņojumi par bišu mirstības palielināšanos. Tas radījis nopietnas bažas, un zinātniskajos pētījumos nav izdevies precīzi noskaidrot šīs mirstības cēloni un apjomu. Iespējami daudzi un dažādi faktori, piemēram, baktērijas, vīrusi, parazīti, vides pārmaiņas, kā arī pesticīdu lietošana lauksaimniecībā. Kas attiecas uz ģenētiski modificētajiem organismiem, Eiropas Komisijas ziņojumā nav pierādījumu par to saistību ar bišu veselību, tomēr nolemts sekot līdzi norisēm arī šajā jomā.

Biškopības konsultants **Guntars Melnis** uzskata, ka pagaidām Latvijā biškopju vidū nav liela satraukuma par bišu mirstības strauju palielināšanos. Saimes ir gājušas bojā arī agrāk, īpaši pēc ziemošanas perioda, un bitenieki zina, kas tam bijis par iemeslu. Masveidā bišu bojāeja nav konstatēta.

«Man šķiet, lielākās problēmas ir citās Eiropas valstīs, kur dravas ir lielas,» saka G.Melnis. «Ja tādā piemetas kāda slimība, tad zaudējumi patiešām var būt jūtami. Latvijā situācija ir savādāka, jo dravas ir salīdzinoši nelielas. Ja mums no divdesmit saimēm ziemā aiziet bojā desmit, nekas briesmīgs tas nav — vasarā atjaunos atkal. Tāda situācija ar iespējamiem zaudējumiem ir visā lauksaimniecībā kopumā, kas ir riskanta nozare.»

Medu ražojam maz

Biškopības konsultants uzskata, ka Latvijā šai nozarei ir liela perspektīva, jo pašlaik saražojam tikai aptuveni 40 procentus no valstī nepieciešamā medus daudzuma. Vidējais medus patēriņš uz vienu iedzīvotāju pēdējo gadu laikā ir pieaudzis līdz 1,2 kilogramiem. Pagaidām pašmāju bitenieki nespēj nodrošināt pieprasījumu, lai gan dabas resursu potenciāls norāda, ka medus daudzums, ko valstī varam iegūt, ir vismaz divreiz lielāks nekā pašlaik tiek iegūts.

Biškopju tikšanās laikā pārrunātais liek secināt, ka lielo un mazo dravu turētāju interese par nozares attīstību palielinās.

«Cilvēkus nopietni interesē medus bišu veselība, nozares perspektīvas un jaunas zināšanas, lai dravas varētu attīstīt un paplašināt,» uzsver G.Melnis. Tomēr kā vienu no attīstību bremzējošajiem faktoriem viņš uzskata, ka ar biškopību nodarbojas pārsvarā cilvēki pensijas vecumā vai tuvu tam. Vietējo biškopju vidējais vecums ir 58 gadi, jauniešu pavisam maz, īpaši tādu, kuri biškopību būtu apguvuši profesionālā līmenī.

Diskusijas ir nepieciešamas

Lai diskutētu par Eiropas Komisijas ziņojumā paustajiem secinājumiem, Zemkopības ministrijā jau notikusi diskusija par bišu veselību. Norādīts, ka nozare Latvijā attīstās strauji, tālab ļoti nopietni jādomā par bišu attīstības un slimību ierobežošanas jautājumiem. Pie kam tas jādara ciešā sadarbībā ar lauksaimniekiem, jo bišu veselība lielā mērā atkarīga no augu aizsardzības līdzekļu lietošanas lauksaimniecībā.

Vietējie biškopji ir pārliecinājušies, ka bišu mirstību veicina vairāku faktoru kombinācija. Lai gan Latvija, salīdzinot ar citām ES valstīm, ir samērā *zaļa*, jāņem vērā, ka pesticīdi tomēr tiek izmantoti, jūtama arī klimata un zemes izmantojuma maiņa, kā arī bišu novājināta imunitāte pret patogēniem un kaitēkļiem. Gan Latvijas, gan ES līmenī nepieciešams izstrādāt pasākumus, lai risinātu bišu mirstības problēmas un veicinātu kukaiņu apputeksnētāju sugām draudzīgu un ilgtspējīgu lauksaimniecības vidi.

SPECIĀLISTA VIEDOKLIS

Kā ziemo kultūraugi?

Pagaidām ziemojošo kultūraugu lauki vēl guļ zem biezas sniega kārtas un ir grūti prognozēt, kā ziemāju labības, ziemas rapsis un zālāji būs pārziemojuši. Kā uzskata Valsts augu aizsardzības dienesta Latgales reģionālās nodaļas vecākā eksperte agronomijā **Anita Trūpa**, audzējot ziemājus, lauksaimnieki nekad nevar būt droši, cik laba situācija būs pavasarī, jo gandrīz katru gadu klimatiskie apstākļi izdara savas korekcijas.

Rudens ietekme. Ilgstošās lietavas rudenī nelabvēlīgi ietekmēja ziemojošos kultūraugus visos Latgales novados. Daudzviet sējumos bija izveidojušās lāmas un augsne nespēja ņemt pretī mitrumu, tā bija pārlieku slapja. Atsevišķās vietās novēroti lauki, kur jau rudenī augiem sāka trūkst barības vielu, jo biežie nokrišņi veicināja to izskalošanos no augsnes.

Lai pavasarī sekmētu kultūraugu ātrāku ataugšanu, šādiem laukiem pašā veģetācijas atjaunošanās sākumā vēlams dot papildmēslojumu. Īpaši tas attiecas uz ziemas kviešiem un ziemas rapšiem.

Ziema sevi pieteica jau novembra beigās. Sniegs uzkrita uz nesasalušas augsnes, kas radīja labvēlīgus apstākļus vairāku slimību attīstībai. Tikai atsevišķās vietās augsne bija nedaudz sasalusi. Kur sniega sega bieza un zeme nesasala, nopietnas problēmas var radīt sniega pelējums, jo tā ierosinātāji atrodas augsnē un inficētajās augu atliekās.

Tāpat ir vietas, kur zem sniega janvāra atkušņa rezultātā uz laukiem jau sakrājies ūdens. Šādās vietās augi aizies bojā. Zem sniega un ledus garozas augiem trūkst skābekļa, var notikt izsušana. Laukos, kur sniega sega izveidojusies plānāka, cerams, viss būs kārtībā.

Ko gaidīt pavasarī? Kad kusīs sniegs, vietās, kur meliorācijas grāvji nav kārtībā, tas ir, neiztīrīti, tīrumos atkal veidosies lāmas. Smilšainās vietās un tur, kur ir normāla ūdens notece, ziemojošajiem augiem liela kaitējuma nebūs.

Ir sagaidāma lielāka sakņu puvju infekciju attīstība, jo ir atsevišķas sakņu puves, kas spēj attīstīties temperatūrā, kas tuva nullei. Lai sekmētu augu normālu ziemošanu, vietās, kur izveidojusies ledus garoza, ieteicams to salauzt un, ja iespējams, novadīt no sējumiemn liekos ūdeņus.

❒❒❒

Ziemojošo kultūraugu turpmākā situācija lielā mērā būs atkarīga no pašiem kultūraugiem — cik labi tie rudenī bija sagatavojušies ziemošanai. Protams, pašreiz izdarīt secinājumus vēl ir pāragri. Jācer, ka pavasarī laika apstākļi būs labvēlīgi kultūraugu attīstībai.

DER ZINĀT

Mēslojums par brīvu

Krāsns pelni ir lielisks mēslojums, ne velti vecmāmiņas tos rūpīgi sakrāja un kaisīja dārzā. Taču atcerieties — droši var lietot tikai tos pelnus, kas radušies, sadegot malkai.

Ziemā ieteicams rūpīgi savākt pelnus un krāt tos slēgtā traukā. Vislabāk derēs kāds plastmasas toveris, ja vien no plīts vai krāsns izgrābtie pelni nav karsti. Traukam noteikti vajadzīgs stingrs vāks. Pelni nedrīkst samirkt, tādēļ tie jāsargā no mitruma, ūdens un sniega.

Šobrīd ir pelnu krāšanas laiks, jo tos kaisīt var tikai bezsniega laikā. Kad sniegs būs nokusis, pelnus varēs bērt augļu koku un ogulāju apdobēs. Īpaši tas patiks kauleņkokiem. Nelielās devās var uzbērt arī zemenēm. Ja pelnu daudz, droši var kaisīt pa virsu zālienam. Tas samazinās sūnu augšanu.

Daļu pelnu der pietaupīt vasarai, tos varēs izmantot, mēslojot ar šķidro mēslojumu vai vircojot. Agri pavasarī var apputināt ērkšķogas un flokšus — pret miltrasu. Pelnus var uzkaisīt arī augsnei, kur aug lilijas, sevišķi, ja iepriekšējā gadā augiem bija piemetušās slimības.

Dārzeņkopībā, augļkopībā iespējams izmantot arī sodrējus no mājas krāsnīm un kamīniem, kuri tiek kurināti ar malku.

Agri pavasarī 200 litru tilpuma mucā ieber piecus spaiņus kūtsmēslu, divus spaiņus pelnu, astoņus kilogramus kaulu miltu (ja to nav, var izmantot divus kilogramus superfosfāta) un sešus kilogramus kompleksā pilnmēslojuma. Mucu līdz augšai pielej ar ūdeni. Pieņemot, ka pavasarī laiks nav karsts, mucas saturs rūgs mēnesi.

Pievienojot raudzējumu laistāmajam ūdenim koncentrācijā 0,5 litri uz spaini, viss augs griezdamies. Un arī kaitēkļu nebūs.

Pelnus **NEDRĪKST** kaisīt rododendriem, acālijām, viršiem, krūmmelleņēm un citiem skābās augsnēs audzējamiem augiem.

NEDRĪKST pelnus pārdozēt. Labāk uzkaisīt mazāk nekā pārāk daudz. Tos kaisa apmēram tik biezā slānī kā pūdercukuru uz bulciņas.

«Dārzā»

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

Aglonā darbojas Starpdiecēžu tiesa

Kopš pagājušā gada rudens Aglonas bazilika katoļticīgajiem ir ne tikai svētvieta, bet arī centrs Starpdiecēžu tiesai. To vada priesteris JURIS ZARĀNS, kurš iepriekš kalpoja Līksnas draudzē, jau vairākus gadus ir viens no trim Starpdiecēžu tiesas tiesnešiem Latvijā un, studējot Itālijā, ieguvis doktora grādu Baznīcas kanoniskajās tiesībās.

Ko īsti nozīmē Baznīcas tiesa, ar ko tā nodarbojas un kādi ir biežāk skatāmie jautājumi — skaidrojumos, savās pārdomās un secinājumos dalījās priesteris.

— Kāda ir Baznīcas tiesas vēsture pasaulē un Latvijā?

— Katoļu Baznīcā sava tiesa ir pastāvējusi jau gadu simtiem kā iekšēja institūcija. Pat Jaunajā Derībā atrodam atsauci, ka kristieši savā starpā ir tiesājušies. Tātad Baznīcai jau izsenis bijusi arī tieslietu vara starp ticīgajiem.

Latvijā gan Baznīcas tiesas vēsture ir daudz īsāka. Tikai 2003. gadā Svētais Krēsls Vatikānā atļāva nodibināt divas tiesas institūcijas — Rīgas Metropolijas jeb arhidiecēzes tiesu un Starpdiecēžu tiesu. Metropolijas tiesa skata Rīgas un Vidzemes draudžu jautājumus, bet Starpdiecēžu tiesas kompetencē ir Jelgavas, Liepājas un Rēzeknes — Aglonas diecēzes jautājumi. Tā kā jebkurai tiesai ir apelācijas instance, tad Starpdiecēžu tiesai tā ir Rīgas Metropolijas tiesa, savukārt Metropolijas tiesai — Starpdiecēžu tiesa.

Tāda savstarpēja darbošanās ir cilvēku labā, tā ir obligāta, piemēram, laulību lietās, kur abiem spriedumiem ir jāsakrīt — tikai tad laulība tiek atzīta par spēkā esošu vai spēkā neesošu. Vēl ir iespēja apelēt Romas Rotā *(Rota Romana)*, kas ir trešā institūcija un atrodas Romā. Skaidrības labad, ir dažas lietas, kas rezervētas pāvestam. Piemēram, kardinālus un arhibīskapus, valstsvīrus vai kronētās personas tiesā tikai pāvests. Vēsturē ir zināmi vairāki šādi gadījumi, ka kronētas personas ir vērsušās Romas Rotā. Viens no tiem saistīts ar anglikāņu baznīcas rašanos.

— Kāpēc Starpdiecēžu tiesa atrodas Aglonā, nevis, piemēram, Rēzeknē?

— Tāds bija bīskapu konferences lēmums. Līdz pagājušajam gadam gan Metropolijas, gan Starpdiecēžu tiesas mītnes bija Rīgā. Taču tika nolemts, ka Starpdiecēžu tiesas vieta būs Aglonā. Tā kā Baznīcas tiesa lielākoties nodarbojas ar laulību anulāciju jeb atzīšanu par spēkā neesošām, tika ņemts vērā fakts, ka tieši no šī reģiona nāk vairāk lietu, jo te ir arī daudz lielāks katoļticīgo skaits. No Latgales aizbraukt uz Rīgu cilvēkiem ir gan tālu, gan dārgi, pie tam reizēm process aizņem pat gadu.

Pasaulē katrā diecēzē ir sava tiesa, lai cilvēkiem nevajadzētu doties tālā ceļā uz valsts otru malu, lai varētu iesniegt savu lietu. Mūsu gadījumā Aglona ir ievērojams katoļticīgo centrs, visiem zināma vieta. Pašlaik dzīvoju Aglonā, pieņemu lietas un vienlaikus pildu arī vikāra pienākumus Aglonas bazilikā.

— Kā notiek lietu pieņemšana un izskatīšana?

— Jebkura laulība, kas noslēgta Baznīcā, un to atzīst arī likums, ir spēkā esoša. Taču jebkurš cilvēks var apstrīdēt savas laulības esamību, ja viņa dzīves laikā vai, izvērtējot situāciju, kāda bijusi laulības slēgšanas brīdī, radušās aizdomas, ka laulība tomēr nav spēkā esoša. Var gadīties dažādi — varbūt vainojams viņš pats, varbūt otrs laulātais, varbūt kādi citi cilvēki, arī nesakārtoti dokumenti, kaut kas slēpts. Skaidrību šādā lietā var iegūt Baznīcas tiesā.

Parasti tiesā griežas cilvēki, kuri bijuši laulāti, valsts priekšā savu laulību šķīruši, otrreiz stājušies laulībā, bet vēlas sakārtot savu sirdsapziņu — saprot, ka dzīvo grēkā, jo laužot pirmajā laulībā doto solījumu. Baznīcas tiesa ir iespēja noskaidrot, varbūt iepriekšējā laulība bija spēkā neesoša... Viņi vēlas vai varbūt jau ir izveidojuši labu ģimeni ar citu partneri, pat audzina bērnus, kā arī vēlas praktizēt savu sakramentālo dzīvi — iet pie grēksūdzes, pieņemt Komūniju. Starp citu, cilvēks, kurš lauzis savu laulību, nedrīkst iet pie grēksūdzes un saņemt Komūniju.

Mazliet padomāsim. Ir cilvēki, kuri bija laulībā, bet tagad dzīvo atsevišķi. Daži uzskata, ka viņi drīkst sūdzēt grēkus, bet nevar saņemt Komūniju. Tas ir nepareizi! Saprotiet, ja es eju pie grēksūdzes, es saņemu grēku piedošanu. Izstāstīt grēkus priesterim kā psihologam un darīt to parunāšanas pēc — tā nav grēksūdze, tā ir garīga pārruna. Ir priesteri, kuri šādos gadījumos saka, es tev grēku piedošanu nedošu, bet tu vari tos izsūdzēt. Kāda jēga? Grēksūdze nav psihologa saruna ar pacientu. Grēksūdze ir grēku nožēla un grēku piedošanas saņemšana. Ja tu gribi parunāt par savām dzīves grūtībām, izkratīt sirdi, meklēt atbildes — tās ir garīgās pārrunas.

Vissvētākais Sakraments, ko pieņemam, ir mūsu garīgās dzīves kulminācija, ticības virsotne. Mēs pieņemam, ka esam vienībā ar Dievu un cilvēkiem. Ja esi pārkāpis laulību, tu pats sev esi nolicis šķērsli — solīji uzticību visu mūžu, solīji mīlēt, bet esi to pārkāpis, melojis.

Taču atgriezīsimies pie sākuma. Ja cilvēks vēlas iet pie grēksūdzes un Komūnijas, lai nebūtu sirdsapziņas konflikta, viņš var iesniegt Baznīcas tiesā iesniegumu par laulības atzīšanu par spēkā neesošu. Procesa laikā tiesa visu izvērtē.

— Vai nākas saņemt daudz šādu lietu?

— Aglonā strādāju kopš pagājušā gada oktobra. Iesniegumus saņemu jau kopš brīža, kad mani nominēja par tiesnesi, tas ir, divus gadus. Toreiz Starpdiecēžu tiesa vēl atradās Rīgā. Pašlaik tiek izskatītas vairāk nekā 70 lietas. Vairāki iesniegumi saņemti sen, process ir ieildzis, jo dažādu faktoru dēļ tiesa strādāja ļoti lēni.

Aglonā esmu viens tiesnesis. Cilvēki var droši braukt un iesniegt savas lietas, man nav tiesību nevienam atteikt. Sākumā pārrunājam visu, izspriežam, uz ko tās var balstīt. Tiesnesis uzklausa abas puses, lieciniekus, ko viņi norāda. Pilnu lietas materiālu izskata trīs tiesneši. Katrs, balstoties uz savāktajām liecībām, izsaka savu viedokli un beigās lēmumu.

— Kādi ir iemesli, kuru dēļ Baznīcas tiesa šķir laulību?

— Tie ir visdažādākie, tomēr mēs nelietosim vārdu «šķirt», bet «atzīt laulību par spēkā neesošu». Manuprāt, tas precīzāk ataino būtību — saprast, bija vai nebija laulība tajā brīdī, kad divi cilvēki to noslēdza. Viss, kas notika pēc tam, ir tikai sekas. Ņemsim vienkāršu piemēru, teiksim, ar datora monitoru, kas stāv uz galda. Mēs to varam sasist, sadalīt detaļās, bet monitors bija. Tāpat ar laulību. Varbūt tā izkropļota laika gaitā, padarīta par gruvešu kaudzi, bet fakts paliek fakts. Tikai laulāto nesaskaņas vien vai nespēja dzīvot kopā nevar būt par iemeslu laulības atzīšanai par spēkā neesošu.

Ir gadījumi, kad laulība vispār nav bijusi. Cilvēki varbūt dzīvojuši kopā, taču, izskatot lietu, konstatēts, ka viņiem nav bijis ne vēlēšanās, ne sapratnes dzīvot laulībā, kas to padara par spēkā neesošu. Viens no redzamiem iemesliem — bērnu izslēgšana, jo laulība taču ir atvērta bērnu radīšanai. Vai arī nevēlēšanās būt uzticīgam — ne laulību dienā, ne pēc tam.

Baznīcas tiesai ir jāpierāda, ka laulībai ir bijis nopietns defekts. Ja problēmas radušās laika gaitā, tad daži no iemesliem, piemēram, slimības, var arī nebūt iemesls laulības atzīšanai par spēkā neesošu, jo abi laulātie baznīcā devuši solījumu būt kopā «kā laimē, tā nelaimē, kā veselībā, tā slimībā».

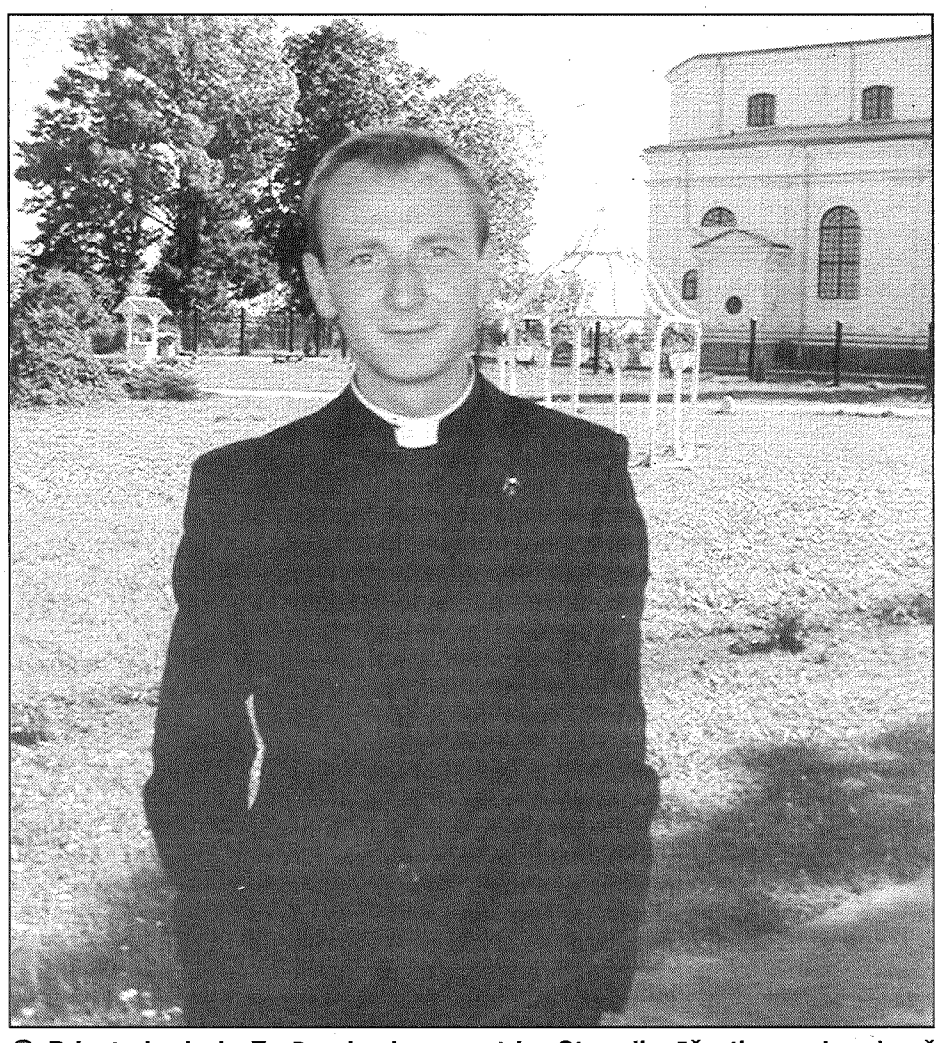

● Priesteris Juris Zarāns ir viens no trim Starpdiecēžu tiesas, kas kopš pagājušā gada rudens atrodas Aglonā, tiesnešiem. Galvenokārt tiek izskatītas lietas par laulības atzīšanu par spēkā neesošu. Priesteris atzīst, ka šobrīd cilvēki sākuši rūpīgāk apzināties sava lēmuma nopietnību, ka laulību pa[illegible] nav tikai iemīlēšanās un patīkamas izjūtas, bet ka tas ir saprāta un gribas ak[illegible]

Pašlaik mēs dzīvojam šķirtās sabiedrības mentalitātē. Statistika liecina, ka lielākā daļa pāru šķir laulību. Pašlaik, kad Latvijā ir spēkā kārtība, ka dzimtsarakstu nodaļās slēgto laulību var izšķirt arī notāri, situācija vēl vairāk saasināsies. Cilvēkiem jāsaprot, ka nevar iet pie altāra ar domu — kā būs, tā būs, ka pēc gadiem varēs šo laulību izšķirt. Ir jābūt pilnīgai pārliecībai, ka gribi visu mūžu nodzīvot tieši ar šo cilvēku, jāpanāk zināms briedums.

Patiesībā tas ir ļoti sarežģīti. Var likties, ka persona ir nobriedusi attiecībās ar citiem, savā darbā, ģimenē, bet īstenībā neprot būt nedz laba māte, nedz tēvs, nesaprot, kādi ir laulāto pienākumi, kāda ir atbildība.

Nākamā paaudze, tagadējie bērni, kuri auguši šķirtās ģimenēs, nespēs izprast laulības jēgu, tās vienību. Tomēr ceru, ka sabiedrība kļūs apdomīgāka un pāri neies laulāties baznīcā tikai tādēļ, ka tas ir skaisti, svinīgi, ka skan mūzika. Galvenais ir pilnīga apziņa — es zinu, kas ir laulība, es zinu, kā to izprot Baznīca, es zinu, ka laulība ir uz mūžu, ka jābūt uzticīgam, ka jāciena vienam otru, ka izvēlos laulāto draugu nevis naudas pelnītāju vai mājsaimnieci.

— Kāda ir jūsu līdzšinējā pieredze, vai laulību atzīt par spēkā neesošu pārsvarā vēlas jauni ļaudis vai arī tādi, kas ilgi kopā dzīvojuši?

— Ir dažādi pāri. Lielākā daļa ir tā sauktie pēcpadomju sākuma gadu pāri. Pēc neatkarības atgūšanas bija laulāšanās bums, kad sākās ticības brīvība un laulāšanās baznīcā izvērtās par modes lietu. Mans personīgais viedoklis, ka jaunieši, kas stājās ļaulībā, nebija pietiekami sagatavoti, bez kristīgā pamata, kristīgā brieduma. Un tas ir saprotami, jo sabiedrībā par to nerunāja, skolā mācīja ateismu. Pavērojot statistiku, redzam, ka 1990., 1991. un vēl dažus gadus pēc tam baznīcās bija simtiem laulību — gan pilsētās, gan lauku draudzēs. Cik tas bija apzināti? To redzam pašlaik.

— Ko varat novēlēt ģimenēm, kurās laulātie jūt, ka pamazām kaut kas aiziet šķērsām?

— Pašlaik, gatavojot jaunos pārus laulībām, es stāstu par tām traģēdijām, ar kādām beigušās daudzas citas laulības. Tā ir nelaime gan vīrietim un sievietei, gan arī bērniem, un uzsveru, ka šīs nelaimes pamatā ir bijis grēks. Nekad nav bijis tā, ka vīrs un sieva, kas iepriekš dzīvojuši laimē un saticībā, kādu rītu pamostas un pēkšņi saka — iesim katrs savu ceļu. Pirms lēmuma noteikti bijis kas tāds, kas neatbilst laulības definīcijai, kādu pauž katoļu Baznīca, respektīvi — grēks. Varbūt egoisms, kad cilvēks domā tikai par sevi. Piemēram, plaši izplatītais alkoholisms, kad vīrs dzer un dzer, domā vienīgi par savām iegribām un neinteresējas, kā jūtas sieva, bērni. Otra lieta — laulāto neuzticība, kad netiek respektētas laulātā drauga jūtas, tiesības uz partnera fizisko ķermeni. Cieņas trūkums un vardarbība... Tas ir dina laulību.

Ja runājam par tiem, kuri vēl ir kopā, mans ieteikums ir katram veikt savas sirdsapziņas izmeklēšanu, noskaidrot, kas ir laulības graušanas iemesli. Un mēģināt labot.

Laulība ir divu cilvēku smags darbs, lai gan bieži redzam, ka visu grūtību nastu reliģiskās pārliecības vārdā nes, piemēram, sieva. Laulība varbūt ir saglabāta, bet vai šie cilvēki ir laimīgi?.. Jāveido pārliecība, ka laulība ir divu cilvēku kopīgs ceļš tuvāk Dievam, cīnoties ar savām un kopīgām vājībām.

L.Kirillova

Šogad dabā vērosim, mīlēsim, saudzēsim

Gada sēne — zaļā mušmire

Lai pievērstu sabiedrības uzmanību indīgajām sēdēm, par 2011. gada sēni Latvijas Mikologu biedrība izvirzījusi zaļo mušmiri *(Amanita phalloides)*, kas ir Latvijā indīgākā, vēsta portāls "Dabas dati".

Šī sēne satur ap 110 indīgu savienojumu un 90% saindēšanās gadījumu beidzas letāli. Īpaši bīstama tā ir tāpēc, ka saindēšanās pazīmes parādās ļoti vēlu — pēc desmit līdz 30 stundām.

Zaļā mušmire Latvijā sastopama diezgan bieži. Tā aug lapu koku un jauktos mežos, parkos, trūdvielām bagātās augsnēs.

Par gada sēni zaļā mušmire izvēlēta, lai pievērstu uzmanību indīgo sēņu bīstamībai. "Iespējams, ka tieši ar šo sēni savulaik noindēts Romas imperators Klaudijs," vēsta mikologi.

Sēnes cepurīte ir piecus līdz 12 centimetrus plata, gaiši zaļā vai olīvbrūnā krāsā, zem ar baltām pārslām. Sēnes kātiņš [illegible]ņus līdz 15 centimetrus garš, balts, [illegible]ko saskatāmu zaļganu zigzagveida [illegible]stu.

[illegible]ada augs — ķekarpaparde

Latvijas Botāniķu biedrība par gada augu izvēlējusies ķekarpapardi, pievēršot cilvēku uzmanību maziem, skaistiem, ar juveliera precizitāti izpildītiem dabas bērniem — ķekarpapardēm.

Ķekarpapardes ir daudzgadīgi augi, kas pieder čūskmēlišu dzimtai un maz atgādina tos augus, kurus pazīstam kā papardes. Papardēm, tajā skaitā arī ķekarpapardēm, ziedu nav, tās vainojas ar sporām. Latvijā sastopamas piecas ķekarpaparžu sugas — pusmēness ķekarpaparde, Virdžīnijas ķekarpaparde, zarainā ķekarpaparde, plūksnu ķekarpaparde un vienkāršā ķekarpaparde. Tās ir reti vai pat ļoti reti sastopami augi gan Latvijā, gan visā Baltijas jūras reģionā. Ķekarpapardes aug dažādos biotopos: pļavās, priežu mežos, atmatās, ceļmalās, mežmalās. Visbiežāk veido nelielas grupas vai sastopami tikai atsevišķi augi. Retās sastopamības, necilā augstuma un mazo audžu dēļ ķekarpapardes nav viegli pamanāmi augi, taču likteni sliktāku dara arī cilvēku darbība — izmīdīšana, uzaršana, teritoriju apmežošana, pļavu aizaugšana ar krūmiem.

Latvijā visbiežāk sastopama pusmēness ķekarpaparde — neliels, līdz 20 cm augsts augs, kas sastopams sausos biotopos ar skraju augāju, tas ir, pļavās, mežmalās, skrajos priežu mežos. Savu latvisko nosaukumu augs ieguvis mazo, skaisto, pusmēness formas lapu plūksnu dēļ, pēc kurām to var labi atšķirt no citām līdzīgām ķekarpaparžu sugām. Pēc dažu tautu ticējumiem šo papardīti sauc arī par *zāliatslēgu*. Ticējumi vēsta, ka paparde vasaras saulgriežos norāda virzienu, kurā meklējami aprakti dārgumi.

Gada dzīvnieks — Eiropas platausis

Latvijas Dabas muzejs par 2011. gada dzīvnieku pasludinājis sikspārni — Eiropas platausi *(Barbastella barbastellus)*.

Eiropas platausis ir viena no visvairāk apdraudētākajām sikspārņu sugām Latvijā, tā iekļauta Eiropas Savienības Biotopu direktīvas II pielikumā. Eiropas platausi varētu saukt par konservatīvu, jo tas par mājvietu parasti izvēlas vecas, neremontētas ēkas, vecu muižu pagrabus un lielus, vecus, nekoptus muižu parkus. Saglabājot dzīvesvietas Eiropas platausim, Dabas muzeja speciālisti aicina nodrošināt dzīvesvietu arī citām retām dzīvnieku sugām.

Aizaudzis muižas parks vai vecs pagarbs ir īsts Ēdenes dārzs, kurā dzīvo un barojas daudzi dzīvnieki, arī Eiropas platausis, kurš nespēj pielāgoties mūsdienu apstākļiem. Tāpēc, sakopjot vidi, neļausim iet bojā tās retākajiem iemītniekiem.

Gada gliemis — lielais dīķgliemezis

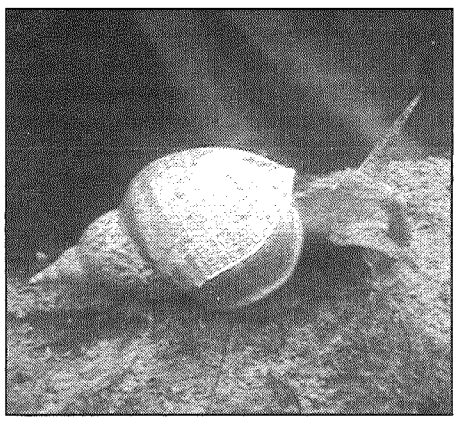

Latvijas Malakologu biedrība par 2011. gada gliemi izvēlējusies lielo dīķgliemezi *(Lymnaea stagnalis)*, kas sastopams ezeros un dīķos.

Lielais dīķgliemezis elpo atmosfēras skābekli, tādēļ nereti redzams uzrāpies pa kādu auga stumbru līdz ūdens virsmai un atvēris elpatveri. Tā izskatās kā neliels caurumiņš gliemeža sānos. Evolūcijas gaitā dīķgliemeži atgriezušies dzīvot ūdenī pēc tam, kas viņu senči bija kļuvuši par sauszemes gliemežiem. Paši senākie dīķgliemežu senči bijuši jūras iemītnieki.

Kā norāda gliemežu pētnieki, dažkārt lielo dīķgliemezi iespējams novērot ļoti lielā skaitā. Ienākot jaunā ūdenskrātuvē, jebkura ūdens gliemežu suga var strauji savairoties, ja nav konkurējošu sugu.

Lielais dīķgliemezis un arī citi dīķgliemeži piedalījušies Latvijā pirmajā veiktajā ekoloģiskajā eksperimentā par gliemežu izplatīšanās spēju. Eksperiments veikts 1924. gadā, tad arī bijusi pirmā publikācija latviešu valodā par gliemju faunu.

Gada kukainis — ošu pļavraibenis

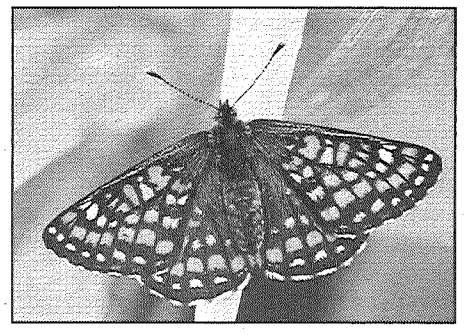

Latvijas Entomoloģijas biedrība par 2011. gada kukaini izvēlējusies ošu pļavraibeni *(Euphydryas maturna)*. Tā ir Latvijā reta un īpaši aizsargājama suga.

Ošu pļavraibenis ir izplatīts tikai atsevišķās vietās visā Latvijas teritorijā. Tas apdzīvo galvenokārt skrajus ošu vai mistrotus mežus ar ošiem. Pieaugušie tauriņi lido galvenokārt jūnijā. Mātītes dēj olas grupās jaunu ošu lapu apakšpusē. Kāpuri barojas ar oša vai apses lapām, veido kopīgu no smalkiem pavedieniem savītu ligzdu. Rudenī kāpuri kopā ar lapām nokrīt zemsedzē, kur pārziemo. Pavasarī tie barojas ar lakstaugiem, piemēram, birztalu veronikām, birztalu nārbuļiem vai arī ošiem.

Tauriņš ir īpaši aizsargājams visā Eiropā, daudzās valstīs to skaits ir krasi samazinājies. Galvenais cēlonis ir ošu mežu platību samazināšanās. Ošu pļavraibenim nepieciešami ošu meži ar dažādu koku vecuma struktūru, laucītēm, ar dabisko traucējumu — izgāztu koku radītajiem atvērumiem mežā, kā arī ziediem bagātas mežmalas un meža pļavas, kur baroties pieaugušajiem tauriņiem. Piemērotos apstākļos var veidoties bagātas populācijas. Taurenis ir nometnieks un neizlido ārpus piemērota biotopa, tāpēc tas sastopams izolētu populāciju veidā.

Gada ģeoloģiskais objekts — Ozolaines sēravots

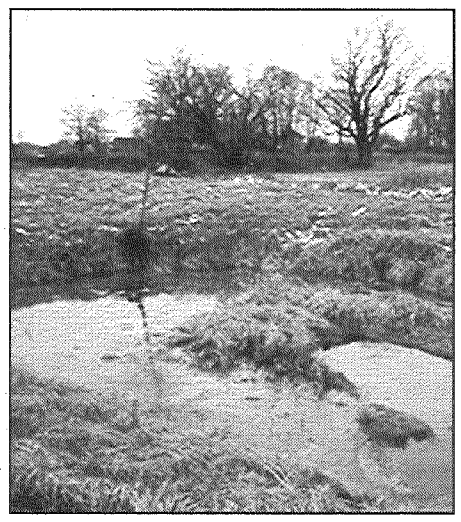

Latvijas Petroglifu centrs par gada ģeoloģisko objektu izvēlējies Zemgalē, Bauskas novada Vecsaules pagastā atrodamo Kulšēnu jeb Ozolaines sēravotu.

Lielākais avots Zemgalē un, iespējams, visā Latvijā, atrodas līdzenumā uz ziemeļaustrumiem no Ozolaines ciema, ap 300 metrus no Kulšēnu mājām. Avots ieplūst Iecavas pietekas — Avotu grāvja labajā krastā, mitras pļavas vidū, 7 x 15 metrus plašā iedobē. Pirmoreiz avotu aprakstījis dabas pētnieks Zemlārs Lancmanis 1920. gados. Kopš 2001. gada sēravots ir aizsargājamais dabas piemineklis, ap to izveidotā aizsargājamā teritorija ir nedaudz lielāka par 20 hektāriem.

Gada putns — meža pūce

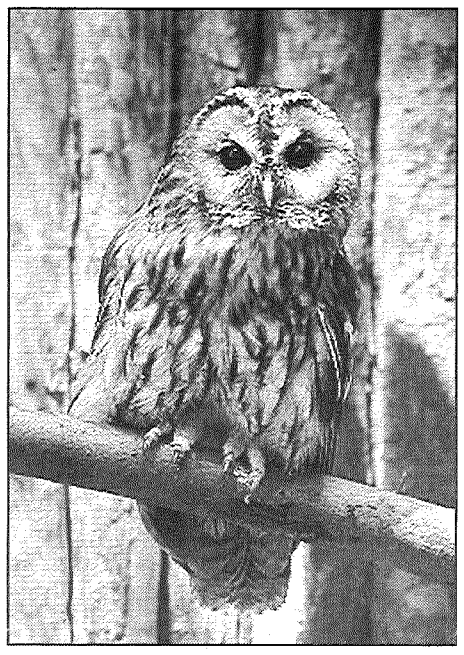

Meža pūce parasti ligzdo mežā, lielu un vecu koku dobumos. Meža izstrādes rezultātā šādu koku paliek arvien mazāk, un pūces pārvācas uz dzīvi cilvēku mājokļu tuvumā — lielos parkos un kapsētās. Tāpēc Latvijas Ornitoloģijas biedrība (LOB) par 2011. gada putnu izvēlējusies meža pūci.

Ornitologs Andris Avotiņš teic: «Šīs ziemas apstākļi pūcēm ir smagi — biezās sniega segas un sērsnas dēļ ir grūti sagādāt barību. Tomēr gada putns jau februārī uzsāks riestu ar aicinošu ūjināšanu. Vēlāk ligzdošanu pūces uzsāks lielajās pilsētās, piemēram, Rīgā un Jelgavā, kur ir siltāks un barības vairāk. Citur pūces sāks perēt tikai aprīļa vidū.» Viņš arī aicina izlikt mežā pūces būrus, kā arī ziedot to izgatavošani portālā *www.labdarībasfaktors.lv*. Arī paši varat izgatavot būri, instrukcija meklējama *www.lob.lv*.

LOB valdes priekšsēdētājs Viesturs Ķerus uzsver: «Šogad esam izvēlējušies vienu no parastākajiem naktsputniem, lai liktu cilvēkiem aizdomāties, kāpēc meža pūcei bieži vien nav vietas mūsu mežos, un ANO pasludinātajā Starptautiskajā mežu gadā aicinātu palīdzēt meža pūcei atgriezties savās īstajās mājās — mežā.»

Gada zivs — grundulis

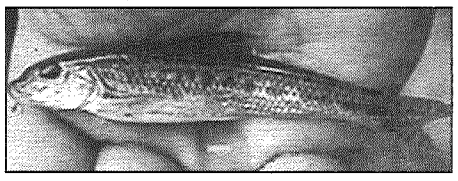

Latvijas Makšķernieku asociācija zivju resursu aizsardzības akcijas «Dzīvais ūdens 2011» ietvaros par gada zivi šogad nominējusi necilo grunduli. Šis lēmums tiek pamatots ar to, ka grundulis ir ļoti jūtīga zivs pret ūdens piesārņojumu.

Grunduļi mīt daudzās Latvijas upēs ar smilšainu grunti, kā arī dažos ezeros. Zivtiņa ir neliela, izaug tikai līdz aptuveni 16 centimetru garumam, bet svars — līdz 37 gramiem. Grunduļa raksturīgākās pazīmes ir divi taustekļi pie mutes. No pazīstamā akmeņgrauža atšķiras ar augstāku ķermeni, spīdīgiem sāniem, astes spurai ir V veida izgriezums. Mīl uzturēties upju smilšainās sērēs ar nelielu straumi.

Latvijas Makšķernieku asociācija šogad vēlas pievērst uzmanību Latvijas ūdens objektu apsaimniekošanai, jo pašreiz varam runāt tikai par valsts ūdens objektu ekspluatāciju dažādiem mērķiem. Lielāka uzmanība jāpievērš valsts zivju resursu saglabāšanai, un grundulis šajā ziņā ir labs katalizators vides tīrībai.

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

DAUGAVPILS

Glābējsilīte dos vēl vienu iespēju pamestajiem mazuļiem

28. janvārī Daugavpilī tika atklāta jau trešā glābējsilīte Latvijā, kas izvietota Daugavpils Reģionālās slimnīcas jaunajā dzemdību namā. Lai arī notikums pulcēja pašvaldības vadību, divus ministrus, bijušos un esošos Saeimas deputātus un virkni dažādu iestāžu pārstāvju, par priecīgu to diez vai varētu nosaukt, jo glābējsilīte ir vieta, kur tiek atstāti jaundzimušie.

Tiek izmēģināta glābējsilītes darbība.

Projekta «Baby Box» patronese, operdziedātāja un piecu bērnu māmiņa Evita Zālīte ar asarām acīs aicināja visus ar klusuma brīdi pieminēt tos bērnus, kuri par savu vecāku kļūdām samaksājuši ar savu dzīvību un šādu silīti nav sasnieguši. Ik pa laikam Latvijā izgāztuvēs vai vārtu rūmēs tiek atrasti izmesti zīdaiņi, un grūti esot pateikt, kas pamudinājis viņu mātes pastrādāt šo noziegumu.

Glābējsilīte dos iespēju sievietēm izvairīties no nozieguma, bet mazuļiem dos iespēju izdzīvot un iegūt mīlošu ģimeni. 16 sekundes — tieši tik daudz laika ir dots mātei apdomāt savu rīcību, jo pēc tam durtiņas aizveras, šķirot no bērna, iespējams, uz visiem laikiem. Ja māte vēlāk tomēr apdomājas, bērnu viņa var atgūt tikai caur bāriņtiesu. Pie «Baby Box» nav uzstādītas videokameras, negribēto bērniņu šeit var ievietot anonīmi. Ja mazulis nav izsludināts meklēšanā un viņam nav vardarbības pēdu, tiesībsargājošās iestādes kriminālprocesu neuzsāk un vecākus nemeklē. Mazulis uzreiz nonāk mediķu rokās, par viņu tiek ziņots policijai un bāriņtiesai.

Veselības ministrs Juris Bārzdiņš vēlēja, lai šajā silītē tomēr nebūtu bērnu, lai vecāki neatteiktos no saviem mazuļiem. Diemžēl realitāte esot citāda. Kopš 2009. gadā tika atklāta pirmā glābējsilīte Rīgā un pērn — silīte Liepājā, tajās ievietoti septiņi mazuļi — seši Rīgā un viens Liepājā. Ministrs salīdzināja šo septiņu dvēselīšu izglābšanu ar visas pasaules glābšanu no bojāejas.

Labklājības ministre Ilona Jurševska vēlējās uzmundrināt Daugavpils slimnīcas dzemdību nama ārstus un personālu, kuriem pirmajiem nāksies satikties ar glābējsilītē ievietotajiem mazuļiem un izbaudīt smagas emocijas.

Latvijā jau 20. gadsimta sākumā Bērnu klīniskās universitātes teritorijā bija vieta, kur atstāt bērnu, gluži kā senos laikos pie baznīcas vai patversmes. Pēc gadsimtu ilga pārtraukuma pirmo glābējsilīti 2009. gadā atklāja arī Bērnu klīniskās universitātes slimnīcā — Intensīvās terapijas nodaļā.

«Glābējsilīte — tā ir vieta bērna dzīvībai, tas ir jaunas dzīves šūpulis,» teica ministre un pauda cerību, ka Rīgas, Liepājas un Daugavpils pozitīvajam piemēram sekos arī citas pašvaldības.

Iekšlietu ministres padomniece un domes attīstības departamenta vadītāja Sarmīte Ķikuste atzina, ka pati, vēl strādājot dzemdību nodaļā, piedzīvojusi smagus brīžus, kad māmiņas atteicās no saviem mazuļiem. Iekšlietu ministres vārdā viņa nodeva slimnīcas vadītājam Aivaram Zdanovskim pateicības rakstu par atbalstu šim projektam. A. Zdanovskis atgādināja, ka glābējsilīte atklāta pie jaunās dzemdību nodaļas, kas sākusi strādāt tikai pirms trim nedēļām. Viņš izteica cerību, ka «Baby Box» tomēr stāvēs tukša.

Projekta vadītāja Laura Zvirbule aicināja apskatīt glābējsilīti, par kuras simbolu kļuva mīkstā rotaļlieta — kaķis. Labklājības ministre pirmā pārbaudīja silītes darbības principus, ievietojot tajā smaidošo rotaļlietu. Viņas piemēram sekoja Daugavpils domes priekšsēdētāja vietniece Žanna Kulakova un domes deputāte Ināra Ostrovska.

Laura Zvirbule pastāstīja, ka glābējsilītē atstātās piecas meitenes un divi zēni ir attīstījušies bez veselības traucējumiem un aug audžuģimenēs.

Projekts tika īstenots nepilnu četru mēnešu laikā, pateicoties Daugavpils pašvaldības un slimnīcas vadībai, to atbalstīja arī citas institūcijas. Latvijā plānots izveidot vairāk nekā piecas glābējsilītes.

BALVI

Rotaļīga līdz mūža galam

Līdzās jau ierastajiem mājdzīvniekiem, tādiem kā suņi un kaķi, mūsu mājās aizvien biežāk ienāk nedaudz eksotiskāki četrkājainie draugi, piemēram, mājas seski jeb fretkas. Pirms vairāk nekā pieciem gadiem pirmais Balvos šādu dzīvnieku iegādājās Ingars Pētersons.

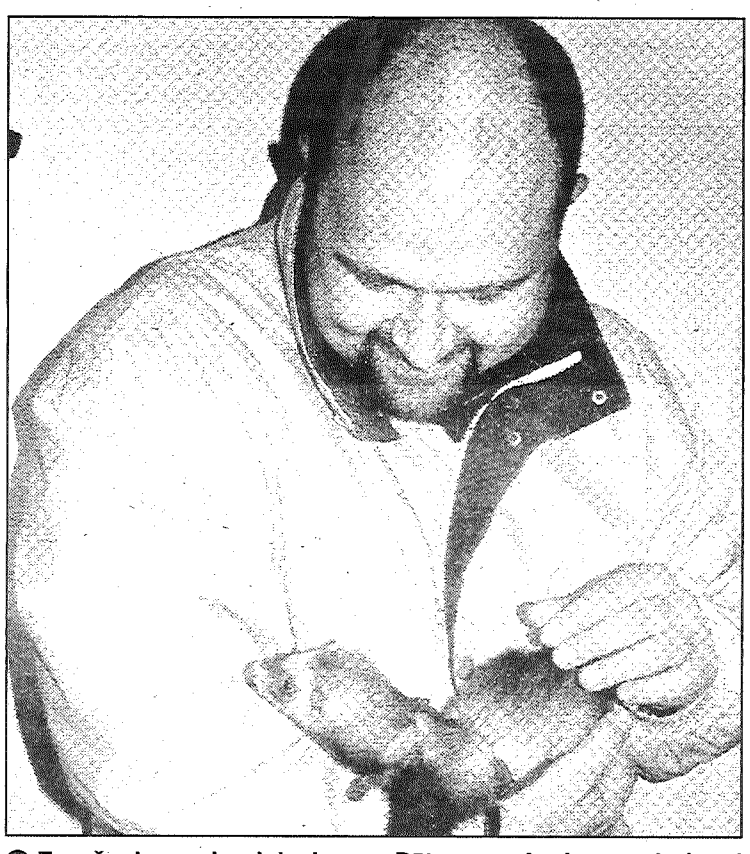

Frančeskas saimnieks Ingars Pētersons fretku regulāri ved pastaigās. Ziemā gan to dara retāk, jo ir ļoti daudz sniega.

Ingars uzskata, ka mājas sesks ir visu kaķu mīļotāju ideāls: «Visi sapņo, ka kaķis līdz mūža galam paliks mazs un rotaļīgs. Fretka tieši tāda arī ir: būdama pusmūžā, vēl lēkā un rotaļājas kā jaunībā.» Par gandrīz sešus gadus veco sesku meiteni vārdā Frančeska, Ingars stāsta labprāt un ar lielu mīlestību, kā galveno dzīvnieka rakstura īpašību minot kustīgumu: «Esmu redzējis, ka citas fretkas mierīgi sēž klēpī. Manējo klēpī nenoturēsi. Frančesku var paņemt rokās un samīļot, bet, būdama ļoti dzīvīga un kustīga, ilgi mierā viņa palikt nevar.» Par spīti īsajām kājiņām dzīvnieciņš agri vai vēlu izfunktierē, kā nokļūt tur, kur viņam vajag, tādēļ bez uzraudzības brīvā vaļā viņu labāk neatstāt.» Mājas seskiem ir īsas kājiņas, tādēļ tās ne pārāk labi amortizē un fretka krītot var savainoties. Pat lecot no gultas, viņa pārmet kūleni. Nopietnas traumas Frančeskai nav gadījušās, taču pāris reizes dzīvnieka saimnieks izbaudījis pamatīgas izbailes. «Divas reizes esmu viņai nejauši uzkāpis, jo seskiem ir paradums rotaļājoties maisīties pa kājām. Tā nu vienreiz, rokās nesot bļodu ar ūdeni, viņai nejauši uzkāpu. Nobijos pamatīgi. Taču nākamajā dienā izrādījās, ka viss ir kārtībā, ķepa nebija lauzta,» ar atvieglojumu atceras seska saimnieks.

Katram sava teritorija

Mājas seski, tāpat kā kaķi, labprāt spēlējas ar dažādām bumbiņām un citām rotaļlietām. «Vislabāk viņai patīk rotaļāties ar makšķeres galā iesietu čiekuru. Tad viņa uzvedas gluži kā kaķis: notupstas un nervozi mētā asti, gatavojoties lēcienam,» stāsta Ingars.

Kā visi mājdzīvnieki, arī mājas seski ik pa laikam pastrādā kādas blēņas. Frančeskai ļoti patīk gumijas smarža, tādēļ viņa to labprāt grauž. Taču košļā ne jau katru gumiju. Gumijas zābakus viņa neaiztiek, toties labprāt nogaršo vecās padomju laika kedas.

Bez Frančeskas Ingars savās mājās devis pajumti arī papagailim un akvārija zivtiņām. Spalvainie, spārnotie un zvīņainie iemītnieki viens pret otru izturas neitrāli. «Papagaiļa būris iekārts pie griestiem, tādēļ fretka tam vienkārši netiek klāt. Savukārt papagailis, lidinoties pa istabu, Frančeskai nepievērš uzmanību. Tā viņam ir kaut kas nenozīmīgs, kas kustas apakšā,» stāsta dzīvnieka īpašnieks. Tā kā akvārijs ar zivtiņām atrodas tieši virs fretku būra, ziņkārīgais dzīvnieciņš sākumā mēģināja uzrāpties uz galda, lai ieskatītos akvārijā. Taču zivīm tas piekļūt nevarēja, jo akvāriju sedza vāks, tādēļ interese pamazām noplaka.

Ja kustas — tātad medījums

Cilvēki, izņemot saimnieku, fretku īpaši neinteresē, jo viņa nav bara dzīvnieks. Tomēr kādreiz gadās, ka četrkājainais draugs negaidīti iekož kādam stilbā. «Esmu mēģinājis rast izskaidrojumu, kam tieši viņa kož. Sākumā domāju, ka fretka kož tikai kaprona zeķēs ietērptās kājās, vēlāk izrādījās, ka arī basās. Vienam viņa garām ejot pienāks un nolaizīs kāju, bet citam nedaudz iekamps un aizies tālāk. To viņa dara pēc saviem, man nezināmiem ieskatiem. Domāju, ka fretka kož brīžos, kad kļūst garlaicīgi, ja pastaigas laikā ilgi aizpļāpājos ar kādu paziņu,» atzīst saimnieks un piebilst, ka agresīva gan Frančeska nekad nav bijusi: «Dusmīgu viņu nekad neesmu redzējis. Brīdinot dzīvnieciņš var uzmest kūkumu un šņākt, bet briesmu brīdī nedaudz iesmilkstēties tādā kā kucēna balsī. Taču agresiju viņa nekad nav izrādījusi.» Frančeskas saimnieks atceras, ka sākumā mīlule bijusi diezgan tramīga. «Ja, pastaigājoties pa ielu, pretim nāca kāda skaļāka kompānija, fretka uzreiz rāpās man uz rokām un trīcēja pie visām miesām. Tagad jau pieradusi. Taču pastaigāties vējainā laikā viņai joprojām nepatīk, jo tad visapkārt ir daudz dažādu skaņu, lapas čab utt.,» stāsta Ingars.

Viss, kas kustas, Frančeskai ir medījums. Ir gadījies, ka viņa klūp virsū pat lieliem suņiem. «Laukos Frančeska uzrāpās mugurā lielajam sunim un mēģināja iekost skaustā. Labi, ka suns ir dresēts un klausīja aizliegumam aiztikt mazo dzīvnieciņu, kaut no satraukuma viss drebēja,» atceras Ingars.

Garšo augļi un paipalu olas

Fretkai ļoti garšo jēlas paipalu olas. Ar tām mazā princese, kā to mīļi sauc Ingars, tiek lutināta apmēram divas reizes nedēļā, klāt pievienojot nepieciešamos vitamīnus. «Viņa labprāt ēd arī augļus — bumbierus, ābolus, banānus, pat papriku. Taču fretkām nav vajadzīgo fermentu, lai sagremotu šādu barību, tādēļ viss tāds pats iznāk laukā,» par mājdzīvnieka ēšanas paradumiem stāsta Ingars. Mazā palaidne labprāt nobaudot arī zivju barību. «Ir zivīm domātas tabletītes, ar kuru palīdzību viņu varu iemānīt būrī. Runā, ka fretkām garšojot arī jēlas zivis. Pats gan neesmu mēģinājis dot, jo baidos, ka neaizrijas ar asakām,» saka Ingars.

Fretkas turēšanai noteikti vajadzīgs ērts būris un silta auduma midziņa, kurā dzīvnieks pavada lielu daļu laika. «Nopērciet arī barojamo, dzirdināmo trauku un pavadiņu pastaigām. Kādā būra stūrī iekārtojiet kastīti ar kaķa smiltiņām, tikai ne cementējošām, kur seskam nokārtoties,» iesaka Ingars. Bet galvenais — katrai dzīvai radībai vajadzīga uzmanība un mīlestība.

«Vaduguns»

Policistu arodbiedrība pieprasīs Mūrnieces demisiju

Šodien, 8. februārī, no plkst.10 līdz 12 iepretim Ministru kabineta ēkai Latvijas Apvienotā policistu arodbiedrība (LAPA) rīko protesta mītiņu, informē LAPA prezidents Agris Sūna.

Mītiņš tiek organizēts, lai «nepieļautu iekšlietu sistēmas pilnīgu sagraušanu». «Neesi vienaldzīgs par savu un savu tuvinieku nākotni. Piedalies protesta akcijā!!»,-ar šādu saukli Sūna aicina uz mītiņu. Arodbiedrība aicina «nepieļaut nepārdomātas un sabiedrībā neizdiskutētas reformas, kuru rezultātā tūkstošiem policistu var zaudēt darbu».

Jau ziņots, ka Sūnas vadītā arodbiedrība pēdējos gadus ļoti aktīvi iesaistās dažādās protesta akcijās, izsakot neapmierinātību ar algām, reformām policijā, kā arī regulāri pieprasot iekšlietu ministres Lindas Mūrnieces demisiju.

Valsts policijas darbiniekiem izmaksās formas tērpu kompensācijas

Valsts policija (VP) februārī izmaksās amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm likumā paredzēto formas tērpu kompensāciju 85 latu apmērā par 2010. gadu, informē VP Preses un sabiedrisko attiecību biroja vecākā inspektore Zane Maskaļonoka.

Sociālā garantija — formas tērpa kompensācija paredzēta Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā, kas nosaka, ka Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādes vai Ieslodzījumu vietu pārvaldes amatpersonai ar speciālo dienesta pakāpi vai karavīram, kam dienesta pienākumi to specifikas dēļ veicami civilajā apģērbā, kompensē dienesta pienākumu izpildei nepieciešamā apģērba iegādi.

Ministru kabineta noteikumi paredz, ka dienesta pienākumu izpildei nepieciešamā apģērba iegādes kompensācijas apmērs ir 85 lati gadā.

Dienesta pienākumu izpildei nepieciešamā apģērba iegādes kompensācija tiek izmaksāta reizi gadā, ja amatpersona ar speciālo dienesta pakāpi amatā, kas dod tiesības saņemt kompensāciju, attiecīgajā laika posmā, ir nodienējusi vairāk nekā sešus mēnešus.

Noziedzības līmenis Latgalē samazinās uz mazāk smagu nodarījumu rēķina

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes kriminālpolicijas biroja uzskaites, informācijas analīzes un plānošanas grupas sagatavotais pārskats par 2010. gada rezultātiem liecina, ka pērn noziedzīgo nodarījumu skaits reģionā bijis mazāks nekā gadu iepriekš. Pagājušajā gadā reģistrēti 5332 noziedzīgi nodarījumi, bet 2009. gadā — 6263.

Speciālisti uzsver kādu tendenci — lai gan kopējais reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaits samazinājies par 931, galvenokārt tas bijis uz mazāk smagu noziedzīgu nodarījumu (mīnus 261) un kriminālpārkāpumu (mīnus 356) rēķina. Toties palielinājies reģistrēto sevišķi smago noziedzīgo nodarījumu skaits (par 12 lielāks) un reģistrēto smago noziedzīgo nodarījumu skaits (par 58 vairāk).

Preiļu iecirknī 2010. gadā reģistrēti 529 noziedzīgi nodarījumi (2009. gadā — 600). No tiem 17 — sevišķi smagi noziedzīgi nodarījumi (16), 237 smagi noziedzīgi nodarījumi (228), 121 mazāk smags noziedzīgs nodarījums (180) un 125 kriminālpārkāpumi (162).

Atklāj senākus nodarījumus

Notikuši pasākumi, lai atklātu iepriekšējos gados izdarītus noziedzīgos nodarījumus. Tā 2010. gada janvārī Daugavpils iecirkņa Kriminālpolicijas nodaļas darbinieki, veicot operatīvos pasākumus, lai noskaidrotu bezvēsts pazudušā Aleksandra Taraņenko atrašanās vietu, kurš bezvēsts prombūtnē atradās no 2009. gada 11. decembra, aizdomās par slepkavību mantkārīgā nolūkā un svešas kredītkartes izmantošanu aizturēja divus vīriešus. Viens no tiem bija A.Taraņenko biznesa partneris, dzimis 1963. gadā. Savukārt otrs vīrietis, kurš dzimis 1959. gadā, jau no 1997. gada atradās meklēšanā par kādas advokātes nolaupīšanu un bija viens no meklētākajiem noziedzniekiem Latvijā.

Nodarījumi, kas vērsti pret personu veselību

Pārskatā, balstoties uz integrētās Iekšlietu informācijas sistēmas datiem, uzskaitīti noziedzīgi nodarījumi, kas vērsti pret personu veselību. Tā pagājušajā gadā reģionā reģistrētas 18 slepkavības un to mēģinājumi (2009. gadā — astoņi gadījumi), no kuriem atklāti 77,78%. Vēl bijuši 200 miesas bojājumu nodarīšanas gadījumi (170) un 13 smagu miesas bojājumu nodarīšanas gadījumi, kas ir par vienu vairāk nekā 2009. gadā.

Preiļu iecirknī pērn reģistrēta viena slepkavība, tieši tikpat, cik gadu iepriekš. Šī slepkavība ir atklāta. Vēl bijuši 18 miesas bojājumu nodarīšanas gadījumi (24) un trīs smagu miesas bojājumu nodarīšanas gadījumi (2009. gadā — četri).

Pret personu veselību izdarīto noziedzīgo nodarījumu atklāšanas īpatsvars reģionā ir augsts, pateicoties labi organizētajam policijas darbam nekavējoties veikto pasākumus nolūkā apzināt personas, kuras, iespējams, varēja izdarīt noziedzīgos nodarījumus. Lielākajai daļai no izdarītajām slepkavībām ir sadzīvisks raksturs, tās izdarītas, kopīgi lietojot alkoholiskos dzērienus vai savstarpēju konfliktu rezultātā.

Turpinājums sekos

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrētie notikumi

Kratīšanu laikā atrod narkotikas un munīciju

Kā informē Latgales reģiona pārvaldes priekšnieka palīga pienākumu izpildītāja Anastasija Laizāne, 28. janvārī Kriminālpolicijas darbinieki, veicot izmeklēšanu, uz aizdomu pamata par narkotisko vielu realizāciju Daugavpilī aizturēja 1986. gadā dzimušu vīrieti. Kratīšanas laikā viņa dzīvesvietā atrasti un izņemti 20 grami metamefetamīna un šaujamieroču munīcija — 300 dažāda kalibra patronas.

Ņemot vērā to, ka aizturētais pagājušajā gadā bija nosacīti notiesāts un šis sods vēl nebija izciests, tiesa viņam piemēroja arestu. Uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 253.[1] panta 1. daļas — par narkotisko vai psihotropo vielu neatļautu izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu vai pārsūtīšanu realizācijas nolūkā vai par narkotisko vai psihotropo vielu neatļautu realizēšanu. Par to soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no pieciem līdz 10 gadiem, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas, ar policijas kontroli uz laiku līdz trim gadiem.

Savukārt 30. janvārī Kriminālpolicijas biroja darbinieki Daugavpilī, veicot jau iepriekš uzsākta kriminālprocesa izmeklēšanu, uz aizdomu pamata par narkotisko vielu glabāšanu, iegādāšanos un realizāciju aizturēja 1989. gadā dzimušu vīrieti. Kratīšanas laikā viņa īrētajā dzīvesvietā tika atrasti un izņemti 30 grami narkotisko vielu — metamfetamīna. Zināms, ka iepriekš aizturētais vīrietis nebija tiesāts.

Par narkotisko vai spihotropo vielu neatļautu izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu vai pārsūtīšanu realizācijas nolūkā vai par šādu vielu neatļautu realizēšanu uzsāktajā kriminālprocesā izmeklēšana turpinās. Paredzētais sods, kuru nosaka Krimināllikums, ir brīvības atņemšana uz laiku no pieciem līdz 10 gadiem, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas, un ar policijas kontroli līdz trim gadiem.

Izņemta pistole, bises un patronas

24. janvārī policija saņēma operatīvo informāciju par to, ka divi vīrieši savās mājās nelikumīgi glabā šaujamieroču. Tika uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 233. panta 2. daļas. Uzsāktā procesa ietvaros Kriminālpolicijas biroja darbinieki 26. janvārī veica sankcionētu kratīšanu. Pie viena no vīriešiem, kurs dzimis 1987. gadā, viņa mājās Rēzeknē tika atrasta mazkalibra «Margolin» markas pistole, pie 1954. gadā dzimušā vīrieša Rēzeknes novada Čornajas pagastā atrastas divas gludstobra medību bises, kā arī munīcija, aptuveni 60 patronas.

Nozīmēta ballistiskā ekspertīze. Krimināllikuma 233. panta 2. daļa nosaka — par šaujamieroča, šaujamieroča munīcijas, lielas enerģijas pneimatiskā ieroča, sprāgstvielas vai spridzināšanas ietaises izgatavošanu, remontēšanu, iegādāšanos, glabāšanu, nēsāšanu, pārvadāšanu, pārsūtīšanu vai realizēšanu bez attiecīgas atļaujas draud sods ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz 10 gadiem vai arests, atņemot tiesības veikt zināma veida uzņēmējdarbību uz laiku no diviem līdz pieciem gadiem.

Silajāņu pagastā apzagts pagrabs

Policijā saņemta informācija, ka naktī no 30. uz 31. janvāri Riebiņu novada Silajāņu pagasta Bikovā zagļi bija nolūkojuši kādu pagrabu, kur nozaguši dārzeņus un konservus. Pagraba īpašniecei nodarīts materiālais zaudējums aptuveni 50 latu apmērā. Uzsākts kriminālprocess.

Noskaidroti zaglēni — jaunieši no Rēzeknes

Naktī no 27. uz 28. janvāri Rēzeknē, uzlaužot kādas garāžas durvis, no neaizslēgtām automašīnām Opel un VW nozagtas automagnetolas. Saņemot šo informāciju, policija uzsāka kriminālprocesu. Izmeklēšanas laikā, veicot operatīvos pasākumus, tajā pašā dienā Kriminālpolicijas darbiniekiem izdevās noskaidrot un uz aizdomu pamata aizturēt divas personas — 1990. un 1994. gadā dzimušus puišus no Rēzeknes.

Noskaidrots, ka aizturētie jaunieši pirms dažām dienām bija paveikuši vēl vienu zādzību tajā pašā ielā, kur no šķūnīša, uzlaužot durvis, paņēmuši asināmo mašīnu.

Uzsākti divi kriminālprocesi pēc Krimināllikuma 175. panta 3. daļas — par zādzību, ja tā izdarīta, iekļūstot dzīvoklī vai citā telpā, vai ja tā izdarīta no glabātavas, ietaises, kas savieno glabātavas, vai transportlīdzekļa. Par to soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz 10 gadiem, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas.

Policijas pārstāve piebilst, ka vecākais no jauniešiem agrāk tiesāts par zādzībām. Arī sešpadsmitgadīgais jaunietis jau bija nonācis policijas redzeslokā. Aizdomās turētajiem ir piemērots ar brīvības atņemšanu nesaistīts drošības līdzeklis.

Tur aizdomās par smaga nozieguma izdarīšanu Līvānos

30. janvārī Preiļu iecirknī uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 125. panta 3. daļas (par tīša smaga miesas bojājuma nodarīšanu, kas vainīgā neuzmanības dēļ bijis par iemeslu cietušā nāvei) par to, ka Līvānos kādā dzīvoklī tika atrasts 1951. gadā dzimuša vīrieša līķis ar vardarbīgas nāves pazīmēm — brūci galvā.

Veicot izmeklēšanu, Preiļu policijas iecirkņa darbinieki uz aizdomu pamata par minētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu aizturēja divus vīriešus, kuri iepriekš, kā izrādījās, kopā ar cietušo bija lietojuši alkoholu. Izmeklēšanas gaitā noskaidrots, ka minētajā dzīvoklī ir notikusi kārtējā iedzeršana, kuras laikā starp vīriešiem izcēlies kautiņš. Tā rezultātā cietušais arī saņēmis sitienus pa galvu un ķermeni.

Viens no aizturētajiem, līvānietis, kas dzimis 1962. gadā, agrāk bijis tiesāts par zādzības izdarīšanu, bet otrs, Rēzeknes iedzīvotājs (dzimis 1957. gadā), par zādzībām tiesāts septiņas reizes. Abiem aizdomās turētajiem tiesa piemērojusi drošības līdzekli — apcietinājumu.

Piekāva savu *kompanjonu*

1. februārī Ludzas policijā uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 176. panta 1. daļas — par svešas kustamas mantas nolaupīšanu, ja tā saistīta ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu (laupīšana).

Kā noskaidrots, minētajā dienā kādā mājā Kārsavā starp diviem vīriešiem kopīgas alkohola lietošanas laikā sākās konflikts, kura rezultātā 1982. dzimušais vīrietis piekāva savu *kompanjonu*, 1978. gadā dzimušu vīrieti, un atņēma viņam 35 latus.

Saņemot informāciju un operatīvi ierodoties notikuma vietā, policijai izdevās aizturēt laupītāju notikuma vietā. Cietušajam nozīmēta medicīniskā ekspertīze, lai noteiktu miesas bojājumu smaguma pakāpi. Aizturētajam draud brīvības atņemšana uz laiku līdz 10 gadiem, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas, un ar policijas kontroli uz laiku līdz trim gadiem.

Trīs nepilngadīgie — automašīnu zagļi Rēzeknē

Dažu dienu laikā Rēzeknē notikušās vairākas automašīnu zādzības. 22. janvārī no mājas pagalma Dzelzceļnieku ielā nozagta automašīna VAZ. 23. janvārī tajā pašā ielā nozagta automašīna Audi 100, bet Skolas ielā kāds vīrietis konstēja, ka viņa automašīnai Golf 3 sabojāta aizdedzes slēdzene un nozagti dokumenti. Vēl viena mantas bojāšana bijusi Rāznas ielā, kad aizdedzes slēdzene sabojāta automašīnai Golf 2. Savukārt 25. janvāra rītā savu automašīnu Audi 100 Dzelzceļnieku ielā neatrada kāds vīrietis. Visos gadījumos policija uzsāka kriminālprocesu.

Veicot izmeklēšanu, Rēzeknes iecirkņa policijas darbinieki noskaidroja un uz aizdomu pamata par minēto noziegumu izdarīšanu 31. janvārī aizturēja nepilngadīgu personu grupu, tie bija 1993., 1994. un 1995. gadā dzimuši jaunieši. Izdevies noskaidrot, ka automašīnas tika zagtas ar nolūku pavizināties. Nozagtie transportlīdzekļi atrasti.

Neskatoties uz savu jauno vecumu, visi aizturētie zēni agrāk jau tiesāti par līdzīga rakstura noziegumiem. Kā nosaka Krimināllikums, par minēto noziegumu izdarīšanu paredzēta brīvības atņemšana uz laiku līdz 10 gadiem, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes informācija

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

Aptaujas rezultāti internetā

(no 31. janvāra līdz 6. februārim)

Vai notikumi Jēkabpilī, kad policists šauj uz policistu, ietekmēja jūsu uzticību policijai un policijas prestižu kopumā?

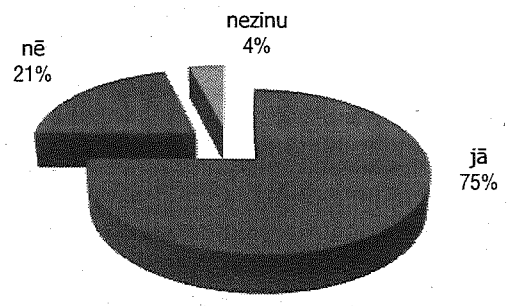

● «Novadnieka» interneta mājas lapā www.novadnieks.lv izsludinātās interaktīvās aptaujas balsojuma rezultātu diagramma.

NOVADNIEKS

RUBRIKAS: DAŽĀDI, PĒRK, PĀRDOD, MAINA, MEKLĒJU DARBU.

PRIVĀTSLUDINĀJUMS (maksas).

Rubrika _____ Derīgs līdz 10. februārim.

Tālr.

Aizpildīšanas noteikums: viena rūtiņa — viena zīme.

Iesniedzēja vārds, uzvārds _____

Adrese, tālr. _____

Vai sludinājumu ievietot interneta mājas lapā? Jā Nē

Maksa Ls 0,40 (ar PVN).

Jāiesniedz tikai laikrakstā publicētais kupons, kopētus un pa faksu sūtītus nepieņemsim.

Sludinājumus «Novadniekā» pieņem Preiļos, Brīvības ielā 14. Tālr./fakss 653-07057.

Riebiņu novadā — pirmā konference izglītības iestāžu padomēm

3. februārī Galēnu pamatskolā uz pirmo tāda veida konferenci vienkopus pulcējās pārstāvji no izglītības iestāžu padomēm, kā arī pedagogi, pašvaldības pārstāvji un skolu direktori. Konferences mērķis bija pieredzes apmaiņa par projektu realizēšanu, informācijas saņemšana par finanšu līdzekļu piesaistīšanas iespējām, zināšanu papildināšana par bērnu tiesībām un psiholoģijas jautājumiem.

Konferenci organizēja Riebiņu novada izglītības jautājumu koordinatore Evelīna Visocka. Piedalījās Riebiņu novada Galēnu, Rušonas, Silajāņu, Sīļukalna, Dravnieku pamatskolu, Riebiņu vidusskolas, pirmsskolas izglītības iestādes «Sprīdītis» pārstāvji.

2010. gadā Riebiņu novada izglītības iestādes veiksmīgi realizēja piecus projektus. Riebiņu vidusskolas direktore Ineta Anspoka stāstīja par Sorosa fonda — Latvija iniciatīvas «Pārmaiņu iespēja skolām» projekta «Savā vidē: saviem cilvēkiem un sev» aktivitātēm un par projekta «Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšana Riebiņu vidusskolā» īstenošanu. Dravnieku pamatskolas skolas padomes priekšsēdētāja Skaidrīte Grigale informēja par projekta «Izglītības, kultūras un sociālā centra izveide Stabulnieku pagasta Dravnieku pamatskolā» norisi. Arī šis projekts īstenots ar Sorosa fonda — Latvija atbalstu. Biedrības «Jaunie spārni» valdes priekšsēdētāja Inese Šuksta pastāstīja par projekta «Rotaļu laukums — «saliņa», kur jūtamies droši un pasargāti» īstenošanu Rušonas pamatskolā. Vecāku pārstāve Inta Usāne prezentēja projektu «Skolēnu atpūtas telpas ierīkošana Galēnu pamatskolā». Savukārt Ilze Kudiņa koordinē Eiropas Savienības atbalstītās programmas «Skolas auglis» norisi Riebiņu novada skolās. Projektu vadītājām par darbu tika pasniegti Riebiņu novada domes Pateicības raksti. Ar interesi visi noklausījās Latgales plānošanas reģiona ES struktūrfondu informācijas centra speciālista Oskara Zuģicka sniegto informāciju par finanšu līdzekļu piesaistes iespējām.

Novada psiholoģe Natālija Rivža pastāstīja par psiholoģisko atbalstu bērniem un pieaugušajiem, uzsvēra vecāku un izglītības iestādes sadarbības nozīmīgumu, aicināja pret saviem bērniem izturēties ar mīlestību un cieņu.

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas galvenā inspektore Rita Vasiļjeva un vecākā inspektore Gunita Zeiļuka iepazīstināja klausītājus ar inspekcijas uzdevumiem, mērķiem, darbības virzieniem, tāpat arī par kustību «Draudzīga skola», kurās iesaistījušās Galēnu un Sīļukalna pamatskola, kā arī Riebiņu vidusskola.

● Konferencē Riebiņu novada izglītības iestāžu padomēm ar saņemtajiem novada domes Pateicības rakstiem (no kreisās) projektu vadītājas Inta Usāne, Skaidrīte Grigale, Ineta Anspoka, novada izglītības jautājumu koordinatore Evelīna Visocka, Latgales plānošanas reģiona ES struktūrfondu informācijas centra speciālists Oskars Zuģickis, projekta vadītāja Inese Šuksta.

Sakarā ar Sveču dienu skolotāji varēja aplūkot Galēnu pamatskolas sagatavoto sveču izstādi, bet skolotājas Elzas Leimanes vadībā skolēni bija sagatavojuši interesantu apsveikumu. Konferences dalībniekus uzrunāja arī Vidsmuižas Romas katoļu draudzes prāvests Česlavs Mikšto.

Konferences dalībnieki tika lūgti uzrakstīt atsauksmes par tās norisi. Lūk, dažas no tām: «Likāt saprast, ka mēs katrs kaut nedaudz, bet varam palīdzēt skolu attīstībā; prieks, ka aiz durvīm tika atstātas ikdienas problēmas un runājām tikai par patīkamo un lietderīgo; ļoti interesants un idejām bagāts pasākums; prieks, ka arī vecāki iesaistīti šāda veida konferencē; tie ir pašapziņas celšanas kursi; lieliska kopā būšanas gaisotne» un tamlīdzīgi.

Evelīna Visocka atzina, — iespējams, ka šāda veida konferences kļūs par tradīciju Riebiņu novadā.

L.Rancāne

VESELĪBA

Asinsrites traucējumu ārstēšana ar augu valsts zālēm

Asinsrites sistēma apgādā organisma šūnas ar uzturvielām un skābekli, izvada nevajadzīgus vielmaiņas produktus. Skābeklis ir obligāts organisma dzīvības procesiem, jo ķīmiskas reakcijas var notikt tikai tad, ja ir skābeklis.

Skābekli iznēsā asinis. Caur asinsrites sistēmu šūnās nokļūst arī hormoni un citas vielas, kas nepieciešamas šūnu darbības regulēšanai.

Dzīvības aplis

Dažādas uzturvielas organismā tiek sadalītas, ņemot vērā katra orgāna funkcionālo stāvokli. Šo procesu regulē sirds, kas novirza asins straumi uz tām organisma daļām, kuras veic lielāku darbu.

Sirds minūtē sit no 60 līdz 80 reizes un pārsūknē ap pieciem litriem asiņu.

Kas notiek organismā, kad trūkst skābekļa?

Traucētas asinsrites sekas — tie ir dažādi skarto orgānu (smadzeņu, sirds muskuļa, roku, kāju) funkciju traucējumi.

Vispirms uz skābekļa trūkumu reaģē jutīgākā organisma daļa — smadzenes. Simptomi: aizmāršīgums, palēnināta orientācija, grūti koncentrēt uzmanību, galvas reiboņi, sāpes, troksnis ausīs.

Vēlāk tiek traucētas citas bioloģiskās organisma funkcijas. Brīdinājuma signāli: salstošas ekstremitātes, durstīšana rokās un kājās, smaguma sajūta, sāpes staigājot, īslaicīgi kustību traucējumi, sirdsklauves, reibonis, gaisa trūkums fiziskas slodzes laikā, sāpes sirds rajonā.

Kāpēc ir vērts izvēlēties homeopātiskas zāles?

Precīzi un rūpīgi izvēlēta ārstniecības augu kombinācija vienlaikus pozitīvi iedarbojas uz sirdi, smadzenēm un asinsrites sistēmu.

Ginka koks uzlabo asinsriti, īpaši smadzenēs; paplašina asinsvadus, novērš spazmas. Smadzenes tiek labāk apgādātas ar skābekli, uzlabojas to funkcija. Audi tiek apgādāti ar nepieciešamajām vielām, uzlabojas metabolisma procesi asinsvadu sieniņās, asinsrite orgānos.

Vilkābele uzlabo asinsriti sirds asinsvados, atvieglo sirds mazspējai raksturīgas sūdzības: aizdusu, sāpes aiz krūšukaula u.c.

Vērtīgās **āmuļa** darbīgās vielas efektīvi paātrina asinsrites procesu sirds rajonā un ekstremitātēs.

Sagatavoja L.Kirillova

Sludinājumus «Novadniekā» pieņem Preiļos, Brīvības ielā 14.
Reklāmas nodaļas tālr./fakss 65307057.
e-pasts: novadnieks@inbox.lv

Kā jūs ietekmē pārtikas cenu celšanās?

Natālija Ivbule, pensionāre no Preiļu novada Līčiem:

— Mēs, laucinieki, produktu cenu celšanos tik ļoti neizjūtam, bet pilsētniekiem klājas grūti. Sevišķi pensionāriem. Gandrīz visa pensija aiziet maksājumiem par apkuri, elektrību, gāzi, ūdeni. Mēs turam savus lopus, piena produktus veikalā nepērkam. Maizes sadārdzināšanās gan stipri izjūtama. Ar lauku produktiem palīdzam arī dēla ģimenei, kas dzīvo Aglonā. Viņi netur savus lopus, bet nāk talkā mums lauku darbos. Tagad tā jādzīvo, —

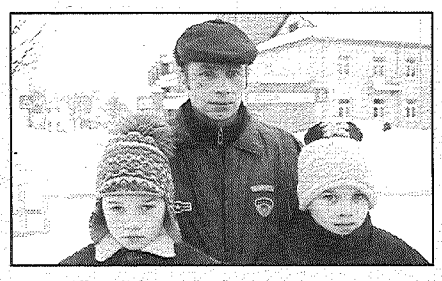

savstarpēji palīdzot.

Aleksejs Prokofjevs, bezdarbnieks no Riebiņu novada Stabulniekiem kopā ar dēliem Denisu un Vladimiru:

— Abi ar dzīvesbiedri palikām bez darba, esam uzskaitē Nodarbinātības dienestā. Mums ir četri bērni. Pārtikas cenu celšanos izjūtam smagi, jo ienākumi ģimenei ļoti mazi, tikai garantētie minimālie ienākumi (GMI) un bērnu pabalsti. Savas saimniecības nav, pienu pērkam no kaimiņiem. Cenas palielinās, bet GMI joprojām paliek bez izmaiņām, tā ir ļoti maza summa.

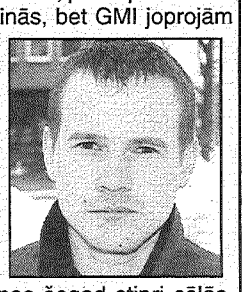

Guntis Griboniks, zemnieks no Preiļu novada Priekuļiem:

— Domāju, ka pilsētniekus tas ietekmē vairāk, zemniekiem jūtams mazāk. Produktu cenu celšanās saistīta ar labības cenām. Graudu cenas šogad stipri cēlās, tāpēc arī maizes izstrādājumi kļuva dārgi. Esmu dzirdējis, ka Polijā labības vairs nav vispār, daudzi zemnieki likvidē savus ganāmpulkus, jo nav, ar ko barot. Tas ietekmēs arī gaļas cenas, tās pieaugs. Arī manā saimniecībā izaudzētā graudu raža jau pārdota. Mēs veikalā pērkam tikai maizi, pārējos produktus saražojam paši. Pilsētu iedzīvotājiem klājas grūti. Daudzi brauc prom no valsts. No maniem draugiem jau puse ir projām — Anglijā, Īrijā. Arī brālis aizbrauca. Tomēr viss ir savstarpēji saistīts. Nevar būt tā, ka lauciniekiem labi, jo iepirkuma cenas pieaug, bet pilsētniekiem slikti, jo produkti dārgi. Iedzīvotāju pirktspēja samazinās, un produktiem var nebūt noieta.

Tatjana Šahurskaja, bezdarbniece no Preiļiem:

— Cilvēki aizvien biežāk lielveikalos meklē produktus ar cenu atlaidēm, akciju preces. Arī manas ģimenes budžetu produktu cenu pieaugums noteikti iespaido negatīvi. Labi vismaz tas, ka vīram ir darbs, ka bērni pieauguši un savā dzīvē. Es pati saņemu invaliditātes pensiju. Bez tam gatavoju pati, nepērku pusfabrikātus vai gatavus ēdienus. Tas sanāk gan lētāk, gan garšīgāk. Pērku labus produktus un tos, kas garšo, bet mēneša beigās tomēr nākas dzīvot taupīgāk.

Gripinija Ņečajeva no Līvānu novada Turku pagasta:

— Produktu cenu pieaugumu izjūtam ļoti stipri. Saimniecībā saražoto pienu no mums iepērk par nedaudziem santīmiem litrā, bet veikalā tam ir tik augsta cena! Pērkam gan pienu, gan biezpienu, gan krējumu. Arī maize ir ļoti dārga. Nākas mierināt sevi ar domu, ka daudz maizes ēst nav veselīgi. Par kafiju arī jāmaksā vairāk. Pat mājdzīvnieku turēšana izmaksā dārgi. Laukos nevar iztikt bez suņa, bet tam pa laikam jāpērk barība, jo ar saviem produktiem nepietiek. Arī dažādas viesības cilvēki vairs nerīko tik plašas un bagātīgas kā agrāk. Ģimenē atzīmējam visas dzimšanas dienas, bet pieticīgāk. Pārtikas cenu celšanās nav prognozējama, nevaru iedomāties, kad tā apstāsies.

L.Rancāne
Foto: A.Šņepsts

SLUDINĀJUMI, LĪDZJŪTĪBAS

Aicinām VIESMĪLI darbam kafejnīcā Preiļos.
Pieteikties personīgi pa telefonu 27842407.

LPKS "Baltic Meat Standard" iepērk liellopus, jaunlopus.
Sver uz elektroniskajiem svariem.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 63354097. Mob. tālr. 20250289.

SIA „LATVIJAS GAĻA" iepērk liellopus, jaunlopus.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 28761515.

Kreditēšana pret nekustamā īpašuma ķīlu.
Tālr. 25441183, 28609904.

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas.
Labas cenas. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 26142514, 20238990.

SIA Latvian Meat iepērk liellopus, jaunlopus.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 29464321.

SIA «SENLEJAS» iepērk liellopus, jaunlopus, piena teļus.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 65322454, 26190124, 26604491.

Pārdod

AUDI A6 (1994. g. izl., 2,6, universāls, sudraba krāsā, jauna TA, riepas, signalizācija). T.28382048;

FORD MONDEO (1995. g. izl., 1,8, TA, universāls) vai maina. T.26310334.

Izīrē

2-istabu dzīvokli Preiļos lauktehnikas rajonā par komunālajiem maksājumiem. Tālr. 26565225.

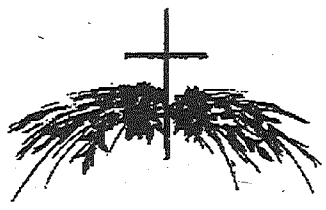

Saule jau nenodzisa,
Paliks arī pasaule visa.
Tikai mīļais tētis gāja
Projām uz zemes mājām.
Lai mūsu klusā, bet patiesā līdzjūtība palīdz tikt pāri zaudējuma smagumam Jeļenai un pārējiem tuviniekiem, mūžībā pavadot Vasīliju ZABALUJEVU.
Riebiņu novada dome un Silajāņu pagasta teritoriālā pārvalde

Tēva padoms, tēva mīla
Mūžam sirdīs nezudīs.
Izsakām līdzjūtību Valijai Pauniņai, no TĒVA atvadoties.
VID Preiļu KAC

Balts ziediņš pumpurā
Vairs uzplaukt nespēja,
Jo vējš to naktsmierā
Ar tumsu pārklāja.
Skumju brīdī esam kopā ar Daniela VAIVODA ģimeni, viņu pāragri smilšu kalniņā guldot.
Rožupes pamatskolas kolektīvs

Mūsu dzīves pumpuriņu
Agrā salna paņēmusi.
Mīlestības vainadziņā
Skumju sveci iedegusi.
Negaidītajā sāpju un atvadu brīdī esam kopā ar Vaivodu ģimeni, DĒLIŅU Danielu pāragri zaudējot.
Rožupes pamatskolas 1. un 9. klases skolēni, vecāki un audzinātājas

Ekonomiskās spuldzes palielina vēža risku

Žurnālā *Chronobiology International* publicēts Izraēlas universitātes profesora Abrahama Haima pētījums par ekonomiskajām spuldzēm.

Zinātnieka pētījumi ļauj secināt, ka ekonomiskās spuldzes ir kaitīgas veselībai, jo diennakts tumšajā daļā tās, imitējot dienasgaismu, traucē melatonīna izstrādi organismā daudz vairāk nekā parastās spuldzes, raksta *The Telegraph*.

Melatonīns ir spēcīga aizsardzība pret krūts un prostatas vēzi. Melatonīnu organisms visvairāk izstrādā naktī, bet lampas gaisma var traucēt to izstrādāt.

Jau sen zinātnieki saskata saistību

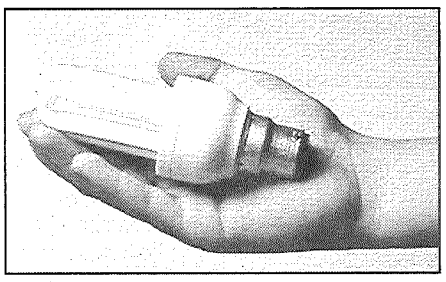

starp krūts vēzi un nakts apgaismojumu. Pētījumi rāda, ka sievietes, kuras strādā nakts maiņā, daudz biežāk slimo ar krūts vēzi. Profesora Haima pētījumi liecina, ka sievietes, kuras guļ pie apgaismojuma, par 22% vairāk slimo ar krūts vēzi.

Pētījumos par ekonomiskajām spuldzēm, kuras dod dienasgaismu, jau sen pierādīts, ka to gaisma rada saspringtību, paaugstinās ķermeņa temperatūra, paātrinās sirdsdarbība. Profesors Haims pat izveidojis jēdzienu — «gaismas piesārņošana».

Pasaules veselības organizācijas, komentējot šo pētījumu, saka, ka mājsaimniecībā izmantojamās ekonomiskās spuldzes ir pārāk mazas, lai varētu runāt par nopietnu risku, bet tas nav neiespējami, tāpēc Pasaules Veselības oragnizācija teiktu: «ekonomiskās spuldzes, iespējams, izraisa vēzi».

DZĪVOSIM SASKAŅĀ AR MĒNESS RITMU

Trešā Mēness fāze

Turpinājums. Sākums 1. un 4. februāra numuros.

9. - 11. februāris – Mēness Vērša zīmē. 12. - 13. februāris – Mēness Dvīnī. 14. - 15. februāris – Mēness Vēzī.

No 11. līdz 17. februārim mēness ir augošs. II Mēness fāze.

10. februārī ir laiks atrisināt ieilgušos strīdus un lūgt piedošanu.

11. februārī jāizvairās no alkohola lietošanas, jo šajā dienā tas kaitē vairāk, var radīt liekas problēmas. Vēlama atslodze, lietojot tikai ūdeni vai nesaldinātu zāļu tēju, bet nākamajā dienā labāk ēst viegli sagremojamu un liesu ēdienu.

15. februāris ir piemērota diena pirts un ķermeņa kopšanas procedūrām, masāžai.

16. februāris ir īstā diena matu kopšanai, griešanai.

Stihija: gaiss

Mēness sāk dilt, taču trešās fāzes pirmajās dienās jāņem vērā, ka rīcību joprojām ietekmē pilnmēness. Šajā laikā vēl vajag sevi kontrolēt, lai neļautos nemieram un tieksmei vētraini darboties, taču enerģijai jādod iespēja izpausties, īpaši tādēļ, ka tā laužas uz āru. Trešās fāzes sākumam raksturīga neiedomājama esības pilnestības sajūta, prieks un alkas dzīvot. Var un vajag priecāties, dejot, dziedāt, rīkot masveida gājienus — taču nevis politiskos, bet karnevāla gājienus.

Tomēr nevajag pārlieku aizrauties ar šādu enerģijas tērēšanu — nedaudz palīksmojiet, un pietiek. Pēc tam enerģiju lietojiet kaut kā jauna veidošanai savā dzīvē un sevis pilnīgošanai. Šo periodu var salīdzināt ar pilnīga brieduma posma iestāšanos, kad pieaugušam cilvēkam jāpaveic viss, uz ko viņš ir spējīgs. Organisms ir noskaņots uz aktivitāti, uz enerģijas tērēšanu, uz to, ka enerģija lauzīsies laukā. Šajā laikā mēs iegūstam iekšējo brīvību, kļūstam atraisīti un neatkarīgi, bet līdz ar to — spējam daudz ko paveikt. Nepalaidiet šo brīdi garām, tāpēc, ka turpmāk — līdz jaunmēnesim – spēks ies mazumā.

Ja iepriekšējo Mēness fāzu gaitā jūsu rīcība ir bijusi pareiza, visu iecerēto trešās fāzes laikā izdosies spīdoši paveikt. Lai pie kā ķersieties, viss veiksies: dzīvokļa uzkopšana, viesu uzņemšana, smags fizisks vai spraigs garīgs darbs. Viss padosies viegli, sniegs prieku un nekas nenogurdinās. Visu jūsu vietā paveiks uzkrātais enerģētiskais potenciāls, bet paši varēsiet lidot pa dzīvi tā, it kā jums uz muguras būtu piestiprināts motoriņš.

Tomēr savas iespējas nepārvērtējiet — pēc brīža Mēness fāzu nomaiņa atkal radīs stresu, bet pēc tam spēki lēni ies mazumā.

Nobeigums sekos.